

በአላህ ስም እጅግ በጣም ፍህፍህ በጣም አዋኝ በሆነው

የሐጅና ዑምራ ማብራርያ

እዘጋጅና አቅራቢ በሼኽ ጠላል ቤን አህመድ አል አቲል
ቅርጽም ሰይፈዲን ሐበሻ ያሲን - ከጅዳ የዳዕዋ ማዕከል
እርምት በዶክተር ዓብድልጀሊል ሐሰን አሩሲ

መልዕክቱ የተውጣጠዘው ኪታቦች

- ተሕዳሮት ወልደአብ በሼኸ ዓብዱል ዐዚዝ ቢን ባዝ
- ሰፈቱል ሐጅ ወል ዑምራ በሼኸ መሐመድ ቢን ኦሰይሚን
- አሕሳም ተክተሰ ቢል መሐሚናት በሼኸ ዶ/ ሳሊሃ ቢን ፈውዛን
- ኪታብ ሐሰነል መስሶም በሼኸ ሰዒድ ቢን ወህድ ቀሕሣኒ
- ፈታዋ ለጅና ዳኢማ ለጅና ዳኢማ ሊል ቡሐስ ዒልሚያ

③ طلال بن أحمد العقيل ، ١٤٢٣ هـ

مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

العقيل ، طلال بن أحمد

دليل الحاج والمعتمر - جدة -

٨٠ صفحة ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩٩٦٠-٤١-٩٦٤-٩

١ - الحج - مناسك ٢ - العمرة ٣ - العنوان

ديوي ٢٥٢.٥ ٣٣/٣٩١٧

رقم الإيداع : ٣٣/٣٩١٧

ردمك : ٩٩٦٠-٤١-٩٦٤-٩

حقوق الطبع محفوظة للمؤلف

هاتف ٦٣٩١٨٠٠ فاكس ٦٩٨٦٣٥٥ جوال ٥٥٦٤٨٦٥٩

ص. ب ١٨٤٥٥ جدة ٢١٤١٥

المملكة العربية السعودية

የሐድና ዑምራ ማብራርያ

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ رَزَّ فِيهِ الْحَجُّ فَلَا رَفْعَ
 وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ
 يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ النَّقْوَى وَاتَّقُوا
 يَتَأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿١٧٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ
 تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ
 عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
 وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
 لَمِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٧٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
 النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٩﴾
 فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْتَسِكَّكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
 آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنْ الْكَاسِ مَنْ
 يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ
 خَلْقٍ ﴿١٨٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا
 حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٨١﴾
 أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٨٢﴾

መቅደም

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

እቅማቸው በፈቀዱ ባሮቹ ላይ ወደ አላህ ቤት ሐረም ሐጅን ግዴታ አድርጎ ሐጃቸው ለተዋግላቸው ምንዳውን የወንጀልንና የጥፋት ማበሻ ያደረገው አላህ ምስጋና ይገባው። ለአላህ ጥሪ ምላሽ በመስጠት ለበይክ ብለው ጠዋፍና ሰዕይ ካደረጉት ሁሉ በላጭ በሆኑትና በተመረጡት ነብዩ መሐመድ ሰላምና ሰላት ለላቸው ፤ ለቤተሰቦቻቸው ፤ ለሰሐቦቻቸውና በላቸው እየተዳኘ በመልካም ለተከተላቸው ሁሉ ይሁን ።

በመቀጠል ፦ ውድ ወንድሜ ሐጅ ሆይ እንኳን ወደዚህ ወደተከበረው ሃገር በሰላም መጣህ እያልኩኝ ሐጅና ዑምራህ አላህ በሚፈልገው መልኩ እንዲሆንና ሐጅህንም አላህ ተቀብሎት በመልካም ሥራ ሚዛኖችህ ላይ እንዲያደርግልህ አለምንዋለሁ ።

ወደ አላህ ቤት ያቀናህ ወንድሜ ሆይ ለሁሉም ተሳፋሪ መሪና ለሁሉም ጉዞ ፋና እንዳለው ሁሉ የሐጃጆችም መሪ ነብዩ መሐመድ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሲሆኑ የጉዞውም ፋና መመርያቸውና ሱናቸው ነው ለዚህም ነው እሳቸው የሐጅ (ሥራዎቻችሁን ከኔ ውሰዱ) ያሉት ።

ስለዚህ ወደ አላህ ቤት ለሐጅና ዑምራ ያቀና ሁሉ ታእማኒነት ካላቸው ስለ ሐጅና ዑምራ የሚያብራሩ መፅሐፎች አማካኝነት ስለ ሐጅና ዑምራ ማወቅ ሲኖርበት በሚያምታቱ ጉዳዮች የዕውቀት ባለቤቶችን መጠየቅ ይገባዋል።

የተከበርከው ሐጅ ሆይ ይህ ፊትለፊትህ የምታየው መፅሐፍ ማብራሪያው ግልፅ ሆኖ በስዕላዊ መግለጫ ተደግፎ በአዲስ መልክ የተዘጋጀ በመሆኑ የሐጅንና ዑምራ አፈፃፀም በቀላሉ ልትረዳበት ትችላለህ። ስለዚህ ይህቺን መፅሐፍ የሐጅና ዑምራህን አፈፃፀም መሪ አድርገህ እየተጠቀምክ ባልገቡህ ጉዳዮች ላይ በሳዑዲ አረቢያ የእስልምና ጉዳዮች ሚኒስቴር ሃላፊነቱን በመውሰድ የምትፈልገውን ሁሉ ሊያገለግልህ ተዘጋጅቷል ይኸውም ሐጅ ላይ በተለያዩ ጣቢያዎች ላይ ባሉ ትናንሽ ቤቶች ውስጥ የምትጠይቃቸው የዕውቀት ባለቤቶችን ታገኛለህ አላህም በቁርአን ፦

فَسَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

ትርጉም ((... የማታውቁትም ብትሾኑ የዕውቀትን ባለቤቶች ጠይቁ)) ብሏልና :: አል ነገል - 43

ከማጠቃለሉ በፊት ይህን የሐድና የዑምራ መመርያ መፅሐፍ ላዘጋጀው ለወንድሜ ለሼኽ ጠላል ቢን አህመድ አል ዓቂል የከበረ ምስጋናዬን እያቀረብኩ በዚህ መፅሐፍም ሆነ በሌላ መስክ ለሚያደርጋቸው ጥረቶች በመልካም ሥራው ሚዛን ላይ እንዲለፍርለት አላህን እለምነዋለሁ፡፡ በተጨማሪ ለሐጃጆች የዲን መልዕክት የያዙ ሕትመቶችን የሚያድለው ጅዳ የሚገኙት የሼኽ ጠላል የሥራ ባልደረቦቹና ባጠቃላይ ለኮሚቴው ለዚህ ለተባረከው ሥራቸው አላህ ምንዳውን ይስጣቸው እላለሁ፡፡

የአላህ ቤት እንግዳ የሆንክ ሐጅ ሆይ ሌላው የማስተላለፈው ጉዳይ አንተንም ሆነ እራሴን አደራ የምለው ይህንን ውድ ጊዜህን በመሻማት በእንግድነት ወደቀረብከው ጌታህ የሚወደውን ሥራ ብቻ በመሥራት የተከበረው ቤቱን በማተላቅ አላህን ከሚያስቆጡ ሥራዎች መቆጠብ ይገባሃል፡፡ አላህም በቁርአን ሲያስጠነቅቅ፡-

وَمَنْ يُؤْذِ فِيهِ بِالْحَكَايَةِ يُظْلَمْ نُذْفَهُ مِنْ عَذَابِ الْبَعْرِ

(825 ዓቢይ)

ትርጉም ((... በሱም ውስጥ (በመስጂደል ሐረም ውስጥ ከትክክለኛ ውመንገድ) በመዘንበል በዳይ ሆኖ (ማንኛውንም ነገር) የሚፈልግ ሰው ከአሳማሚ ቅጣት እናቀምስዋለን)) ይላል፡፡ አልሐጅ - 25
በመጨረሻ ሐጅህ የተዋጣለት (መብሩር) ሥራህ የሚያስመስግንህ (መሽኩር) ወንጀልህም የተማረ እንዲሆን አላህን እለምነዋለሁ አላህም ከሁሉም በላይ አዋቂ ነው (አላሁ አዕለም)፡፡

ወሰላም አለይኩም ወራህመቱሏሂ ወበረካቱህ

በሳዑዲ ዓረቢያ የእስልምና ጉዳዮች የወቅፍ የዳዕዋና የኢረቫድ ሚኒስቴር፡- ሰሌሕ ዓብዱልሳዚዝ ቢን ሙሐመድ አል አሽደኽ፡፡

ጥንታዊው ቤት (ሐረም)

ለዓለማቱ ጌታ ለአላህ ምስጋና ይገባው ሰላትና ሰላም ለነብዩ መሐመድ ለቤተሰቦቻቸውና ለባልደረቦቻቸው ይሁን።

በመካከል ከተማ ሐረም መስጊድ ውስጥ የሚገኘው ካዕባ የአላህ ጥንታዊ ቤት ነው።

ካዕባ መስሊሞች የትም ቦታ ቢሆኑ ከልባቸው የማይጠፋ ሥፍራ ሲሆን ፊቶችና ልቦቻቸውም በቀን አምስት ጊዜ ወደ ካዕባ አዙረው ለአንዱ አምላክ ለአላህ ተናገረውና ፈርተው ይሰገዛሉ ።

ጥንታዊው ቤት (ካዕባ) በነብዩ ኢብራሂም ከተገነባበት ጊዜ ጀምሮ መስሊሞች በተከበረው ቤት ዙርያ ጠዋፍ ለማድረግና የሐጅ ሥርዓትን ለማከናወን ከሚኖሩበት እሩት ሽለቆ አቋርጠው ወደ መካ ይጎርፋሉ ።

ሰዎች ከባዕድ አምልኮ ተላቀው የፈጠራቸውን አንድ አምላክ አላህን ብቻ ፍፁም በሆነ በትክክለኛ እምነት በኢስላም ሊገዙት የመጀመርያው ጥንታዊው ቤት (ካዕባ) ተመሰረተ አላህም በቁርአን ሲገልፀው ፡-

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾
فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ
حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ عَلِيمٌ

ትርጉም ((ለሰዎች (መጸለያ) መጀመርያ የተኖረው ቤት ብሩክና ለዓለማት ሁሉ መመርያ ሲሆን ያ በበካህ (በመካ) ያለው ነው ፤ በውስጡም ግልፅ የሾኑ ታምራቶች የኢብራሂም መቆሚያም እለ (ውስጡም) የገባ ሰው ፀጥተኛ ይሆናል (ሰላምን ያገኛል) ለአላህም በሰዎች ላይ ወደርሱ መሄድን በቻለ ሁሉ ላይ ቤቱን መጎብኘት ግዴታ አለባቸው የካደም ሰው አላህ ከዓለማት ሁሉ የተብቃቃ ነው።)

የኢስላም መሠረቶች

የተከበራችሁ መስሊሞች

በቡሻሪና መስሊም ሐዲስ ከነባዩ መሐመድ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንደተረጋገጠው

« ኢስላም በአምስት መዓዘኖች ተገነባ » እነሱም

ከዚህ የምንረዳው ሐጅ ከኢስላም መሰረቶች አንዱ በመሆኑ አንድ መስሊም አቅሙ እያለው ሐጅ እስካላደረገ ድረስ እስልምናው ሙሉ አይሆንለትም፡፡

የአላህ እዝነቱ ሆኖ ሐጅ ለአንድ መስሊም በዕድሜ ልኩ ከአንድ ጊዜ በላይ ግዴታ አይሆንበትም፡፡

ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሐጅ ግዴታ (ፈርድ) መሆኑን ሲናገሩ አንድ ሰሐባ በየአመቱ ነው ? ብሎ ጠየቃቸው

እሳቸውም (ሐጅ አንዴ ነው የደገመ ትርፍ፡፡ (ተጠውሶ) ነው) አሉት

ሐዲስ ሲሒኒ

ሐጅ ሲደረግ ከይዩልኝ እና ከይስሙልኝ ተጠንቅቆ ናፁም ለአላህ መሆን አለበት፡፡

አላህም በሐዲስል ቁድስ ፡-

(እኔ ሲያሻርኩብኝ እቀናለሁ አንድ ሥራ ሰርቶ በእኔ ላይ ያሻረከ ከነሸርኩ እተወዋለሁ ብሎዋል)

ሐጅ ሲደረግ ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ባሳዩት መሠረት መሆን አለበት ፡፡

እኛም መስሊም ወንድሞቻችንና እህቶቻችንን የምንመክረው ለሐጅ ጉዞ ከመነሳታቸው በፊት ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሐጅ እንዴት ነበር ያደረጉት? ብለው በደንብ መጠየቅና ማወቅ አለባቸው ፡፡

ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንዳዘዙት

(የሐጅና ዑምራ አፈፃፀም ከኔ ውስጥ) ብለዋል፡፡

ላኢላሃ ኢስላህ
መሐመድ ረሱል-ላህ
ብሎ መመሥከር

የአምስት
ወቅት ሰላት
መስገድ

ከገንዘብ ላይ
ዘካ ማውጣት

የረመዳንን
ወር መፆም

ወደ አላህ
ቤት መካሐጅ
ማድረግ፡ ናቸው

የጉዞ ሥነ ሥርዓት

1. ሐጅና ዑምራ ለማድረግ የተነሳ ኒያውን አስተካክሎ ፍፁም ወደ አላህ ሊቃረብበት መሆን አለበት ሐጅ ሲነዩት ለዱንያ ፣ ለጉራ ፣ ሐጂ ለመባል ፣ ለይዩልኝ እና ለይስሙልኝ እንዳይሆን መጠንቀቅ ያስፈልጋል ።
2. ለጉዞ የተነሳ ሰው ምንግዜም ቢሆን በንብረትና በዕዳ ጉዳይ ነብዜ መፃፍ ይገባዋል የሰዎችን የአደራ ንብረት የተቀበለ ከሆነ እራሱ ዘንድ እንዲቀመጥ ወይም እንዲመልስላቸው ለባለ አደራዎቹ ማስመረጥ አለበት።
3. ባለፈው በሰራቸው ወንጀሎች ተፀፅቶ መቶበትና ደግሞ ወንጀል ላለመፈፀም ዕኑ የሆነ አቋም መያዝ አለበት ።
4. ሰዎችን በድሏቸው ከሆነ ይቅርታ መጠየቅ ፣ ንብረታቸውን በግፍ የወሰደ ከሆነ መመለስ አለበት ።
5. ለሐጅና ዑምራ የሚያወጣው ወጪ ፍፁም ሐላል መሆን አለበት ምክንያቱም አላህ ከጉድለት ሁሉ የጠራ በመሆኑ የጠራን ሥራ ብቻ ነው የሚቀበለው ።
6. ከሁሉም ወንጀሎች መራቅ ይጠበቅበታል ይኸውም ፡- በምላሱም መጥፎ በመናገርና በሰውነቱ ግፍያ በመፍጠር ሰውን ያለመበደል ፣ ከሃሜትና ከገደኛ ጋር ከመጨቃጨቅ መቆጠብ ፣ ሁሉንም አይነት ውሸት መራቅ በተለይ በዲን ጉዳይ በማያውቀው ነገር አላህ እንዲህ ብሏል ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንዲህ ብለዋል ብሎ መዋሸት ትልቅ ወንጀል ስለሆነ መጠንቀቅ ያስፈልጋል።

የጉዞ ሥነ ሥርዓት

7. ሐጃጆች በሐጅና ዑምራ ዙሪያ ባሉ መመሪያዎች እርስ በርስ መስማማት አለባቸው።
8. መንገደኛ ተጋዥ አስላም ግዴታ ያደረገውን ሁሉ መፈፀም አለበት ፡- በተለይ ሰላትን በወቅቱ በጀምፃ መስገድ ፣ የቻለውን ያህል ቁርአን መቅራት ፣ ዚክር ማብዛት ፣ ዱዓ ማድረግ ፣ በንግግርም ሆነ በተግባር ለሰዎች መልካም ፀባይ ማሳየት ፣ የተቸገረን መርዳት ፣ ለመስሊሞች መራራት ፣ ለድሃ መመፅወት ፣ በመልካም እያዘዙ በመጥፎ መከልከል የመሳሰሉት ሁሉ የመስሊም ፀባዮቹ ናቸው።
9. መንገደኛ ከጉዞው በፊት በጥሩ ኢስላማዊ ሥነ - ምግባር የታነፁ ጋደኞች መምረጥ አለበት።
10. መስሊም መንገደኛ ፍፁም የሆነ መልካም ፀባይ መላበስ አለበት ይኸውም ፡- ትዕግስት ፣ ተበድሎ ማለፍ ፣ ይቅር መባባል ፣ መቻቻል ፣ አመለ ቀዝቃዛ መሆን ፣ ችኩል ያለመሆን ፣ መተናነስ ፣ መለገስ ፣ ንቁና ትጉህ መሆን ፣ መተዛዘን ፣ ጥንቁቅ ፣ ጨዋ ፣ ታማኝ ፣ ሥርዓት ያለው ፣ አላህን የሚፈራ ፣ መሆን ይጠበቅበታል።
11. መንገደኛ መስሊም ከቤቱ ሲወጣ አላህ ባዘዘው መሰረት ለቤተሰቦቹ አላህን እንዲፈሩ አደራ ማለት አለበት ።
12. መንገደኛ ከረሱል (ሰላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የተገኙትን የመንገደኛ ዚክሮችና ዱዓዎችን በተቻለ መጠን በቃሉ መያዝ ይወደዳል።

አል ኢሕራም (ሐጅ ወይንም ዑምራ መነየት)

ኢሕራም የሐጅና ዑምራ የመጀመርያ ሥራ ነው። አሁንም ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ (ጉሰክ) ለመግባት የሚደረግ ኒያ ነው። ወትቱም ለዑምራ አመቱን መሉ ሲሆን ለሐጅ ግን ኒያ የሚደረገው።

የሸዋልና ዙልቂዲዳ ሙሉ ወሮችና በዙልሐጃ አሥር ቀናት ናቸው። (ዙልሂጃ አሥር ሌሊቱ ብቻ ነው በሐጅ ጊዜያቸው ስጥ የሚጠቃሰሰው)

ለበይክ ዑምራ - ዑምራ ብቻ ለሚያደርግ

መተመታሪያው ሐጅ ለየብቻ ለማድረግ ለበይክ ዑምራ መተመታሪያን ቢሃ ኢሰል ሐጅ ትርጉም (ከዑምራ በኋላ ኢሕራሚን ፈትጌ ሐጅም ላደርግ ማለት ነው)

አል ቃሪን (ለበይክ ዑምራ ውሐጅ) ዑምራና ሐጅ አንድ ላይ ላደርግ ማለት ነው

አል መፍሪድ ለበይክ ሐጅን ትርጉም ሐጅ ላደርግ

የሐጅና ዑምራ ሥራ የሚጀመረው ከተወሰኑት ክልሎች (ሚቃት) ላይ የኢሕራም ልብስ ለብስ ኒያ በማድረግ ነው።

ሐጅና ዑምራ ለማድረግ የፈለገ በመርከብም ሆነ በሌላ መገገዣ ተገዞ የኢሕራም ክልሎች (ሚቃት) እንደደረሰ መጀመርያ ከተሳካለት ገላውን ታዋብና ተበጃጅቶ ወንድ ነጭ የሆነ ብትን ጨርቆች በማዘጋጀት አንዱን ከወገብ በታች አሸርጦ አንደኛውን ከወገብ በላይ አጣፍቶ ይለብላል። ለሌላው ግን ለኢሕራም

የተለየ ልብስ የላትም የሰውነቷን ቅርፅ የማያሳይ ከእጃና ከፊቷ በስተቀር ሙሉ ሰውነቷን የሚሸፍን የፈለገችውን አይነትና መልክ ያለው ልብስ መልበስ ትችላለች ባዕድ ወንድ መሀል ግን ፊቷን በጨርቅ ጣል አድርጋ መሸፈን አለባት።

በመቀጠልም ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ለሐጅ ወይንም ለዑምራ በሚከተለው መልኩ ይንይታሉ

ለበይክ ማለት ከተጀመረ በኋላ ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ (ጉሰክ) ተገባ ማለት ነው።

— ሐጃጆች የሚገዙት በባሕር ወይንም በአውሮጳላን ከሆነ እንደተለመደው አብራሪዎች የሚቃት ክልል መድረሳቸውን ይናገራሉ። በዚህን ጊዜ ሐጃጆች የኢሕራም ልብሳቸውን ለብሰው ተልቢያ በማለት ኢሕራም ያደርጋሉ (ኢሕራም ማለት ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ ለመግባት መነየት ወይንም መወሰን ማለት ነው)። ሐጃጆች ከፈለጉ ከቢታቸው ሲወጡ የኢሕራም ልብስ ለብሰው ሚቃት ክልል ሲደርሱ ተልቢያ በማድረግ ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ መግባት ይችላሉ።

በተልቢያ ጊዜ ወንዶች ድምዳሜቸውን ከፍ ሲያደርጉ ሴቶች ግን ድምዳሜቸውን ለራሳቸው ብቻ እንዲሰማ አድርገው ተልቢያ ይላሉ።

ክሊሕራም በፊት

ክሊሕራም በፊት የሚከተሉትን ማክናውን ይወደዳል

1. ጥፍርን መቀረጥ ፣ በብብትና በብልት እባባሊ ያለን ፀጉር መሳጨት ወንዶች የክንፈር ሂምን ብቻ ማሳጠር።
2. ከተመቸ ሙሉ ገላን መታጠብ ሱና ነው

በወር አጠባና በወሊድ ደም ላይ ያሉ ሴቶች ሳይተሩ ይታጠባሉ

3. ወንዶች ልብሳቸውን በሙሉ አውልተው የክሊሕራም ልብስ መልበስ ።
4. ሴት ፊቷ ላይ ያለውን ቡርቃ እና ኒቃብ አውልቃ ባፅድ ወንድ ባጋጠማት ጊዜ ከቋንቅሏቸው ወርዶ ፊቷን የሚሸፍን ሻሽ መስል ጨርቅ (ሺማር) ጣል ታደርጋለች።
5. ከትጥበት በኋላ ወንዶች ከኒያ በፊት የክሊሕራም ልብሳቸውን ሳይነካ ገላቸውንና ፊታቸውን ቅባትም ሆነ ሽቶ መቀባባት ይችላሉ ።

በክሊሕራም
ወቅት
የሚሰገድ
ልዩ የሆነ
ሰላት የለም

ሴቶች ከክሊሕራም ኒያ በፊት ሽታ የሌለው ቅባት መቀባት ይችላሉ

6. ክሊሕራም ልብስ በኋላ ተጥታ ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ (ጉሰክ) ነይቶ መግባት ኒያው በቃል ባይሆንም በልብ ካረፈ በቱ ነው የክሊሕራሙ ኒያ ከፈርድ ሰላት በኋላ ቢሆን ይመረጣል ያለበለዚያም የውዳእ ሱና ሰላት ሰግዶ ኢሕራም ማድረግ ይቻላል። ሐጅ ወይንም ዑምራ ለሌላ ሰው ማድረግ የፈለገ የሰውዬውን ሥም ጠርቶ (ለበይክ ለእክል ማለት ይችላል)

የተልቢያ አባባል

((ለበይክ ለላሁመ ለበይክ ለበይክ ላሽረክላክ ለበይክ ኢንል ሐምደ ወኒዕመተ ለክ ወልሙልክ ላሽረክላክ))
ትርጉም ፡- አቤት አላህ ሆይ አቤት ፣ አቤት ለአንተ ሽረክ የሰህም ፣ አቤት ምስጋና ፣ ዑጋና ንግሥና ለአንተ ብቻ ነጥው ሚሻረክህ የለም።

የተልቢያው ወቅት

ለዑምራ ክሊሕራም ኒያ እስከ ጠዋፍ መጀመርያ ድረስ ተልቢያ ሲባል ለሐጅ ክሊሕራም ኒያ እስከ የዓድ ቀን ጠዋት ጀመረቱል ዓቀባህ ላይ ጠጠር እስከሚወረወርበት ሰዓት ድረስ ተልቢያ ይባላል

የኢትዮጵያ ክልሎች

ረሱል (ሰላላሁ ዐለይሂ ወሰለም) ሐጃና ዑምራ ለሚፈልግ ዙሉ ኢትዮጵያም የሚደረግበትን አምስት ክልሎች (ሚቃት) ጠቅሰዋል።

ክልሎችም

ቡል ሐላይፋህ

— ቡል ሐላይፋ ፡ የመዲናና በመዲና በቡል ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል (ሚቃት) ነው ። በአሁኑ ወቅት አብያር ዓለ በመባል ይታወቃል።

ከመነ 450 ኪ. ሜ. ይርቃል።

አል ጁሐፋህ

— አል ጁሐፋ ፡ የሻም ፣ የግብፅ ፣ የሞሮኮና በነሱ በቡል አቋርጠው ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው ይህ ክልል ለራሱን ከተማ ስለሚጠጋ በአሁኑ ወቅት ሐጃጆች ከራሱን ነው ኢትዮጵያም የሚደርጉት።

ከመነ 183 ኪ. ሜ. ይርቃል

ቀርናል መናዚል

— ቀርናል መናዚል ፡ የነጆድና በነሱ በቡል አቋርጠው ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው ። በአሁኑ ወቅት አስላይል ከቢር በመባል ይታወቃል።

ከመነ 75 ኪ. ሜ. ይርቃል

የለምሰም

— የለምሰም ፡ የሃመንና በነሱ በቡል አቋርጠው ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው ሰዎች በአሁኑ ወቅት አስላስድያ የሚባለው ቦታ ላይ ነው ኢትዮጵያም የሚደርጉት።

ከመነ 92 ኪ. ሜ. ይርቃል።

ዛቱዲርቅ

— ዛቱዲርቅ ፡ የኢራቆችና በነሱ በቡል የሚያልፉ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው

ከመነ 94 ኪ. ሜ. ይርቃል ።

ከላይ የተዘረዘሩት የኢትዮጵያ ክልሎች ያለኢትዮጵያ ያቋረጠ የሐጃ መንገዶች ወደ ክልሉ (ሚቃት) መመለስ ግዴታው ነው ያለበትም እርድ ግዴታ ይሆንበታል

[እርዳም መነ ለሚገኙ ደባዎች ይገባሉ]

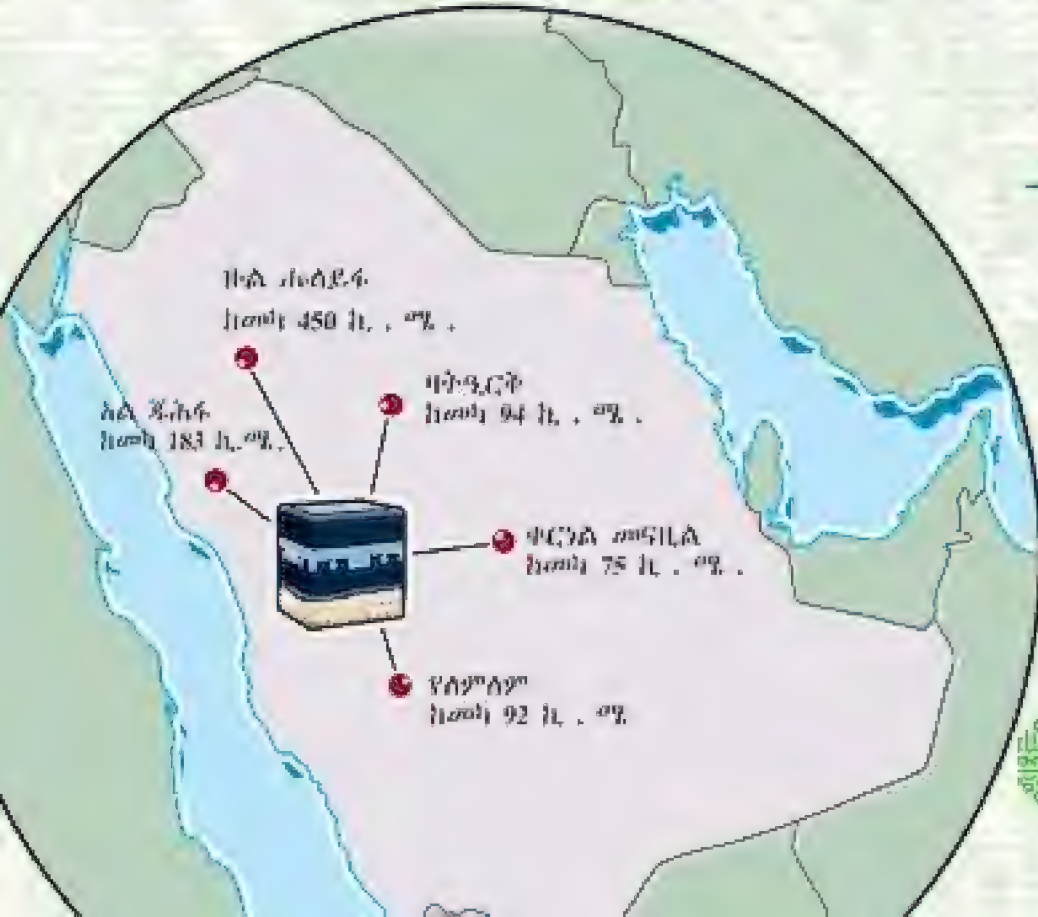
ፊዋ (በባህር ዳርቻ ውስጥ) አንዳላት

የሚታዩ ክልሎችን ሲያስረዱ (ሐጅና ዑምራ ስሜራልን ለነሱና (ለክልሉ ነዋሪዎች) እንዲሁም ክንው ወገን ሳልሆኑ በነሱ በኩል ለማመጣት) በማለት አብራርተዋል ።

— የመካከ ከተማ ነዋሪዎች ሐጅ ስማድረግ ከቤታቸው ኢስራም ሲያደርጉ ዑምራ ስማድረግ ግን ከሐረም ክልል ውጪ ተንዟም ሄደው ኢስራም ያደርጋሉ ።

— መኖሪያቸው ከሐረም ክልል ውጪ ከሚታዩ ክልሎች ውስጥ ያሉ ከተሞች እንደ ጆዳ ፣ ሙስተውራ ፣ በደር ፣ በሕራ ፣ ኡምሰሰም ፣ አሽራኢል ፡

የመሳሰሉት አካባቢዎች የሚኖሩ ሰዎች ኢስራም የሚያደርጉት ባሉበት ቦታ ሲሆን ሚታታቸውም መኖሪያቸው ነው።

ሰሜን

በኢሕሪዎ ወቅት የሚከሰቱ ነገሮች

ከሚታት ሐጃና ዑምራ ለማድረግ ኢሕራም ከተደረገ በኋላ የሚከሰቱ ነገሮች

● ፀጉርንም ሆነ ጥፍርን መቀረጥ ክልክል ነው ። በእጋጣሚ ፀጉር ቢነቀል ፣ ጥፍር ቢሰበር ወይም በመርሳትና ባለማወቅ ፀጉርንም ሆነ ጥፍርን መቀረጥ ምንም ችግር የለበትም ።

● ልብስንም ሆነ ሰውነትን ሽቶ መቀጣት ክልክል ነው ። ከኢሕራም በፊት የተቀበሉ ሽቶ ሽታው በሰውነት ላይ ቢቀር ምንም አይደለም የኢሕራም ልብስ ላይ ግን የሽቶ ሽታ ካለ ማጠብ ያስፈልጋል ።

● ለሙሕረምም ሆነ ሙሕረም ላልሆነ ሰው የሐረም ክልል ውስጥ የዱር አራዊትን ማደንም ሆነ ማስበርገግ ክልክል ነው ።

● ለሙሕረምም ሆነ ሙሕረም ላልሆነ ሰው የሐረም ክልል ውስጥ ወፍ ዘራሽ የሆኑ ተክሎችን መቀረጥ ክልክል ነው ።

● ለሙሕረምም ሆነ ሙሕረም ላልሆነ ሰው የሐረም ክልል ውስጥ የወደቀን እቃ ገንዘብ የመሳሰሉትን ማንሳት ክልክል ነው ። (የወደቀን እቃ ባለቤቱን ለማረላለግ ማንሳት ይፈቀዳል)

በኢሕራም ወቅት የሚከበሩት ነገሮች

● መሕረም የሆነ ሰው ለራሱም ሆነ ለሌላ ሰው ማጨትም ሆነ የጋብቻ ውል መፈፀም ፣ የግብረ - ሥጋ ግንኙነት መፈፀምም ሆነ በስሜት መተሻሸት ክልክል ነው።

ዑስማን (ረዲያኋሁ አንዱ) እንዳወሩት ረሱል (ስለላሁ ዓለይሂ ወሰለም)

(መሕረም የሆነ ሰው ማግባት ፣ ማጋባትም ሆነ ማጨት አይፈቀድለትም) ብለዋል ።

መሕረም አንደኛው

● በኢሕራም ወቅት ሴት ለእጇ ጋንት ማጥለቅና ፊቷን በኒቃብ ወይም በቡርቃ መሸፈን ክልክል ነው።

ነገር ግን ሴት በባዕድ ወንድ መሐል ስትሆን በሒማር (በሻሽ መሰል ብትን ጨርቅ) ፊቷን መሸፈን አለባት።

ሴት በኢሕራም ወቅትም ሆነ በኢሕራም ውጭ ፊቷንም ሆነ መላ ሰውነቷን ለባዕድ ወንድ መገለፅ የለባትም።

● መሕረም የሆነ ወንድ የራስ ቅሱን በኢሕራም ልብስ መሸፈን ፣ ኮፍያ ማድረግ ፣ ራስ ላይ መጠምጠም ክልክል ነው በመርሳት ጭንቅላቱን የተከናነበ እንዳስቃወሰ ክንብንቡን ማንሳት አለበት።

● መሕረም ወንድ ለመሐረም ሆነ ለከፊል ሰውነቱ የተሰፉ ልብሶችን እንደ ሱሪ ፣ ኮት ፣ ቀሚስ ፣ ካልሲ ፣ ሽፍን ጫማ የመሳሰሉትን መልበስ ክልክል ነው።

(በኢሕራም የሚሆን ብትን ጨርቅ ማግኘት ካልተቻለ የተሰፉ ልብሶችን መልበስ ፣ ነጠላ ጫማም ካልተገኘ ሽፍን ጫማ መጫማት ይቻላል)

ስመሕራም የሚፈቀዱ ነገሮች

● ሰዓት

● የጆሮ ማዳመዳ

● ቀለበት

● ነጠላጫማ

● መነፅር

● ቀበቶ

● በጃንፕላ መጠለል

● መኪና ውስጥ መጠለል

● በራስ ላይ ልቃ መሸከም

● ሌሎች የሚፈቀዱ

- ቁስልን ማሸን የእስራም ልብስ ማጠብና መቀየር

- የራስ ሆድንና ገሳን መታጠብ

- ስመሕራም ሳያጠቅ ፀገሩ በነቀልበት ምንም አይደለም

- እርሶን ባለማጠቅም ሆነ በመርሳት የራስ ቅልን የሸፈነ ወንድ እንዳጠቀ ወይም እንዳስታጠለ ሽፋኑን ማጥፋት ብቻ በቂ ነው ።

የሐጅና ዑምራ አገራዊ አይነቶች

ሦስቱ የሐጅና ዑምራ አፈፃፀም

ሐጅ ለማድረግ የፈለገ ከሦስቱ የሐጅ አደራረግ አይነቶች አንዱን መምረጥ ይቻላል።

1	አተመቱዕ
	ዑምራ
	ሐጅ
	ዕርድ ግዴታ

ተመቱዕ ማለት በሐጅ ወራቶች በጽኑ ለዑምራ ነዳቶች አሕራም ማድረግ ሲሆን የሐጅ ወራቶች ማለት ሸዋል፤ ዙልቀዕዳ እና በዙልቀዳ አስር ቀናት ናቸው። ከአሕራም ኒያ ቦጂላ (ለበይነ) ዑምራ መተመቱዕን ቢሃ አሰል ሐጅ ይባላል። ትርጉሙም ዑምራ አድርጎ እስከ ሐጅ ድረስ በአሕራም ወቅት የተነሳሰቡትን ነገሮች ተጠትሟል። ሐጅ ሲደርስ በድረው አሕራም ላይርግ) ማለት ነው። በመቀጠል ለዑምራ ጠዋፍና ሰዕይ ነዳረግ ቦጂላ ወገርን አሳጥሮ አሕራም መፍታት። ዙልቀዳ ስምንት ሲደርስ ካልበት ቦታ አሕራም አድርጎ ወደ ሚና በመሄድ የሐጁን ሥነ ሥርዓት ማካሄድ በዚህን ጊዜ በግ ማረድ ግዴታ ይሆናል ሌላው አማራጭ አንድ በፊ ወይንም ግመል ለዕባት ሰው ሆኖ ማረድ ይቻላል። ማረድ ያልቻለ አሥር ቀን መፃም አለበት የሙሉም ሦስት ቀን ሐጅ ላይ ሆኖ ሰባቱን ሃገሩ ሲመለስ ይያመዋል።

2	ቂራን
	ዑምራና
	ሐጅ
	ማረድ ግዴታ

ቂራን ማለት አሕራም አድርጎ ሐጅና ዑምራን አንድ ላይ ማድረግ ማለት ነው። ኒያውም (ለበይነ) ዑምራተን ወሐጀን) ማለት ሲሆን። መነ አንደደረሱ ጠዋራል ቁዳምና ሰዕይ ማድረግ ስዕይ ለዑምራም ለሐጅም ይሆናል አሕራሙም ሳይፈታ እስከ ዙልቀዳ ስምንት ቆይቶ ዙልቀዳ ስምንት የሐጅ ሥራን ለማከናወን ወደ ሚና መሄዝ ሚና ዓረፋና መዝደሊፋ የሚሰሩትን ሥራዎችን ከጠናቀቁ በጊላ ለጠዋራል አፋዳ ወደ መነ ሲመለሱ መጀመርያ ለዑምራና ለሐጅ ሰዕይ ስለተደረገ ሌላ ሰዕይ ማድረግ እይዝም በመቀጠል በግ ማረድ ግዴታ ሲሆን ማረድ ያልቻለ አሥር ቀን መፃም አለበት የሙሉም ሦስት ቀን ሐጅ ላይ ሆኖ ሰባቱን ሃገሩ ሲመለስ ይያመዋል።

3	አፍራድ
	ሐጅ ብቻ
	ማረድ ግዴታ አይሆንም

አፍራድ ማለት ሐሐጅ ብቻ አሕራም አድርጎ ሚታት ሲደርስ ለበይነ ሐጅን ያላል መነ አንደደረሱ የመግቢያ ጠዋፍ (ጠዋራል ቁዳም) እና የሐጅን ሰዕይ ያደርጋል የሐጅን ሰዕይ ከሚና መልስ ማድረግ ይቻላል።

ከብት ላልንዳ የተመረጠው የሐጅ አደራረግ (ኅሱክ) ተመቱዕ ነው። ረሱልም (ሰላላው ዓለይሂ ወሰሰም) ለሐሐዳዎቻቸው የመረጡት የሐጅ አደራረግ ተመቱዕ ነበር።

በሰሐጃና ዑምራ በቀላሉ ዕውቀት

መፍሪድ ሐጅ ብቻ ቃሪን ሐጅና ዑምራ አንድላይ ተመቶቦ ዑምራ አድርጎ ሐጅ ደረሰ መፍታት

ሁሉም ኢሕራም ከሚታት ያደርጋሉ

1 የመግቢያ ጠዋፍ

የመግቢያ ጠዋፍ

የዑምራ ጠዋፍ

2 ለሐጅ ሰዕይ

ለሐጅና ዑምራ ሰዕይ

ለዑምራ ሰዕይ

የራስ ፀጉርን ማሳጠር
ወይንም መላጪያት

እስከ ዙልሒጃ ስምንት በኢሕራመ ይቆያል በኢሕራም ወቅት ክልክሎችን ሁሉ ይክለክላል

እስከ ዙልሒጃ ስምንት በኢሕራመ ይቆያል በኢሕራም ወቅት ክልክሎችን ሁሉ ይክለክላል

ኢሕራመን ፈትቶ ክልክሎች ሁሉንብረ - ሥጋ ጨምሮ ይፈቀዳል

የውመል ተርዊያ ስሐጃ ዙልሒጃ ስምንት ኢሕራም ያደርጋል

1 ለመፍሪድ የመግቢያ ጠዋፍ ሱና ስለሆነ ቢተወውም ምንም አይደለም

2 ለመፍሪድ የመግቢያ ጠዋፍ ብቻ አድርጎ ወደ ሚና ክሂደ ሲመለስ ከጠዋፈል አሩዳ በኋላ ሰዕይ ማድረግ ይገባዋል ::

ክፉና ደጉን መለየት የሚያችሉ ሕፃናት ሐጅ ሲያደርጉ ኒያውን የሚያደርጉላቸው ወላጆቻቸው ሲሆኑ አዋቂ መሕሪም የተስለከለውን ሁሉ ይክለክላሉ በተለይ በጠዋፍ ወቅት ጡሐራ መሆን አለባቸው ጠዋፍ እንደ ሰላት ስለሆነ ጡሐራና ውዳዕ ግዴታ ነው። ክፉና ደጉን መለየት የሚችሉ ነገር ግን ለአካል መጠን ያልደረሱ ሕፃናት በወላጆቻቸው ፈቃድ ሐጅ ሲያደርጉ ሚታት ላይ እንደ አዋቂዎች መታጠብ መበጃጀትና የመላሰሰትን ማድረግ አለባቸው።

የዑምራ አደራረግ

قال رسول الله ﷺ

العمره إلى العمرة
كفارة لما بينهما
والحج المبرور
ليس له جزاء إلا الجنة
متفق عليه

ሬሱል (ሰላላው ዓለይኒ ወሰላም) (ዑምራ ከሰነ ዑምራ
ያላው ጊዜ የወገኔል ማክሸኝ ነው ሐጅል መብረር
(ተቀባይነት ያላው ሐጅ) ምንጭቱ ይነቅ ነው) በሐዋል።

የዑምራ ጠዋቹ

ዑምራ ሰማድረግ መከተል መከራማ እንደደረሰ

ወዲያው ታዋቦ ወደ ጥንታዊው የአላህ ቤት መስጂደል ሐረም መሂዱ ይወደዳል መታጠቡ ግዴታ አይደለም ::

— መስጂደል ሐረም ሲገባ ቃኝ እግርን በማስቀደም ::
እንደሚከተለው ይባላል

(አውዝብላሂል ዓዜም ወወደቡሁል ክሪም
ወሱልጣኑባል ቀዲም ሚንሸይሚኒረጂም
አላው እፍታህ ል አብዋቢ ረሰመቲክ)

ትርጉም (በሃያሱ ጌታ የተከበረ ፊትና የግዢ ስልጣን ዛብዬት በሆነው አላህ

ክእርቱሙ ሸይሚን ክፋት አጠበቃለሁ)
« አላህ ሆይ የእዝነት በርህን ክፈትልኝ »

ይህ ዱዳ ማንኛውም መስጊድ ሲገባ ይደረጋል

የዑምራ ሥራ ለመጀመር

ወደ ተከበርው ካፅባ በመሄድ ጠዋቱ ማድረግ ለወንድ በጠዋፊል ቁዱም ግዜ ብቻ የቀኝ ትክሻን ግልፅ ማድረግ ሱና ነው ::

ሌላው በዑምራ ወቅት

ጠዋቱ ሰደረግ ካፅባን ሰባት ግዜ መዞር ሲሆን ዙሩ የሚጀምረው ከሐጀረል አስወድ ነው ::

— በጠዋቱ ግዜ የተመጣው ሐጀረል አስወድን መሳም ይችላል ካልተመጣው በርቀት አላሁ አከበር በማለት እጁን እንስቶ ያመልክታል በተረፈ ሰው በበዛበት ግዜ ሐጀረል አስወድን ለመሳም ብሎ ከሙስሊሞች ጋር መጋፋት መሰደደብና መደባደብ ትልቅ ስህተት ነው ::

ሌሎችን ሰዎች መጋፋትም ሆነ ማስቃዋት የተከለከለ ነው

የዑምራ ጠዋቅ

ጠዋቱን በመቀጠል

- በካዕባ ዙርያ ጠዋፍ በሚደረግበት ጊዜ አላህን እያወሱ እስቲግፋርና የፈለጉትን ዐይነት ዱዓ እያደረጉ ቁርአን እየቀሩ ሰባት ጊዜ ይዞራል ።
- በተወሰኑ ዱዓዎች ብቻ ድምፅን ከፍ አድርጎ ዚክር ማለት ጠዋፍ የሚያደርጉ ሰዎችን መረበሽ ስለሆነ ስህተት ነው ።

በጠዋፍ ጊዜ ሩክነል የማኒ ሰደረስ

ሩክነል የማኒ የሚባለው የካዕባው ማዕዘን ሰደረስ ከተመቸ በእጅ አመላክቶ ሰላም ማለቱ ብቻ በቂ ነው ። ሩክነል የማኒን መሰምና መደባበስ የረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሱና አይደለም፡፡ ካልተመቸ ሰላም ማለቱ ቢቀርም ምንም አይደለም፡፡

ዋና ሱናው በጠዋፍ ጊዜ ሩክነል የማኒና ሐጀረር አስወድ መካከል ሰደረስ ።

رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

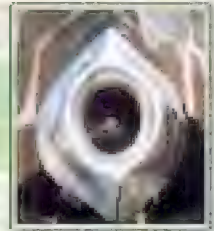
سورة البقرة

((ረብና ኦቲና ፊዱንያ ሐሰነቱን ወፊል አኸረቲ ሐሰነቱን ወቂና አሳበናር)) ይባላል

በዚህ መልኩ ዑምራው ይካሄዳል

- ከላይ በተብራራው መሠረት ከሐጀረል አስወድ ተጀምሮ ዞሮ ሐጀረል አስወድ ሰደረስ እንድ ዙር እየተባለ ሰባት ዙር ይዞራል ።
- በጠዋረል ቁዱም ጊዜ ብቻ ለወንድ የመጀመሪያ ምስት ዙሮችን ፊጠን ፊጠን እያሉ መጠወፍ ሱና ነው ።

ሐጀረል አስወድ

ሩክኑል የማኒ

ሐጃር

መቃመ አብራሃም

ወደ ሰፋ

ጠዋፍ፡ ሚጀመረው ከሃጀረል አስወድ ሲሆን የሚጠናቀቀውም ሐጀረል አስወድ ላይ ነው፡፡

በጠዋፍ ወቅት ስህተቶች

ካዕባው አጠገብ ክሐጀረል አሰወድ በግራ በኩል በእጭር የተገነባ ክልል የካዕባው ክልል በመሆኑ በጠዋፍ ጊዜ አንድ ላይ መዞር አለበት።

ሐጂር ማለት የካዕባው ክልል ነው

የካዕባን ማዕዘኖች በጠቅላላ ሰላም ማለት ግድግዳውን ፣ የካዕባን ጨርቅ ፣ መቃመ አብራሂምን ፣ መደባበስና መሳም ባጠቃላይ በሽሪዓው የማይታወቅም ፈጠራ ነው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሲያደርጉት አልታየም ።
በጠዋፍ ግዜ ሴቶችና ወንዶች በተለይ ሐጀረል አሰወድና

መቃመ አብራሂም አካባቢ መገፋፋትና መተሻሸት አግባብ ስላልሆነ ከአንደዚህ አይነት የግፊያ ቦታ ሰውን ላለመግፋት መጠንቀቅ ያስፈልጋል ።

ጠዋፍ እንደተጠናቀቀ የሚሰሩ ስራዎች

1ኛ - ወንዶች ግልፅ ያደረጉትን የቀኝ እጅ መሸፈን።

2ኛ - ከመቃመ አብራሂም ጀርባ ረከዓተይን ሰላት መስገድ ካልተመቸ ሐረም ውስጥ የተገኘው ቦታ መስገድ ይቻላል ።ይህም ሱና መ-አከዳ ነው ረከዐተይን ሲሰገድ በመጀመርያው ረከዓ ከፋቲሐ በኋላ

ሱረቱል ካፊሩን **سُورَةُ الْكَافُرُونَ**

ሲቀራ ከሁለተኛው ረከዓ ፋቲሐ በኋላ

ሱረቱል ኢሽላስ ይቀራል። **سُورَةُ الْاِخْلَاصِ**

ከነዚህ ሰላ ምዕራፍ ቢቀሩ ምንም አይደለም ።

የዑምራ ሰዕይ (በፋ መርዋ)

ጠዋፍ ከተጠናቀቀ በኋላ

— ሰዕይ ወደሚደረግበት ቦታ ሰባት ግዜ ለመመላለስ ወደ ሰፋ ኮረብታ ይኬዳል ኮረብታው ላይ እንደደረሱ አላህ እንደጀመረው እንዲህ በማለት ይጀመራል ።

﴿إِنَّ الصَّغَاوَاتِ وَالْعُرُوءَ مِنْ سَعَاتِنَا﴾

((እነሰፋ ወል መርወተ ሚን ሽዓኢረላህ))

የሰፋ ኮረብታ ላይ ወጥቶ

ፊትን ወደ ካዕባ በማዞር ሃያሉን አላህ እያመሰገኑ ሦስት ግዜ አላሁ አክበር በማለት እጆችን ዘርግቶ ዱዳ እያደረጉ እንዲህ ይባላል

((ላኢላሃ ኢላላህ ዋሕደሁ ላሽሪከሰሁ ሰሁል ሙልከ ሰሰሁል ሐምዱ ወሁው ዓላ ከሲ ሽይኢን ቀዲር))

— ትርጉሙ

((ከአላህ በስተቀር በሐት የማያመልኩት ጌታ የሰም አንድ ነው አጋርም የለውም — ግዛት ቡሉ የሱ ነው ምስጋናም ለሱ ነው እሱም በሁሉ ነገር ላይ የችሎታ ባለቤት ነው))

ይህ ዘክር ሦስት ግዜ ይደጋግማል

— በሰፋ ላይ የፈለጉትን አይነት ዱዳ እስረዝጥም ሆነ አሳጥሮ ማድረግ

— በዱዳ ጊዜ በስተቀር በተክበራ ጊዜ እጆችን ዘርግቶ ወደ ካዕባ ማመላከት አግባብ አይደለም፡— ብዙ ሐጂጆችና ዑምራ የሚያደርጉ ሰዎች ሰፋ ወይንም መርዋ ኮረብታ ላይ ሆነው እጃቸውን አንስተው ወደ ካዕባው ሰላም ይላሉ ይህ መታረም ያለበት ስህተት ነው ።

ከሰፋ ኮረብታ በመውረድ

ወደ መርዋ ኮረብታ እየተገዙ ሰራስ ለበተሰብና ለመስለምች የፈለጉትን ዱዳ ማድረግ፡

— በሰፋ መርዋ መካከል ካሉት የመጀመርያው አረንጓዴ ምልክት ላይ እንደደረሱ ወንዶች ብቻ ያረማመዳቸውን ፍጥነት ይጨምራሉ

— የዑለተኛው አረንጓዴ ምልክት ሲደርሱ ፍጥነቱን ቀንሰው በዝግታ ይጸዛሉ።

መርዋ

የመርዋ ኮረብታ ሰደረስ

● የመርዋ ኮረብታ ሰደረስ ፊትን ወደ ካሶባ በማዞር ልክ ሰፋ ኮረብታ ላይ የተባለውን ዚክር በመድገም የፈለጉትን ዱዓ በማድረግ ከመርዋ ወደ ሰፋ መገዝ በሁለቱ አረንጓዴ ምልክቶች መሃል ሰደረስ እንደ መጀመርያው ወንዶች ያረማመዳቸውን ፍጥነት ይጨምራሉ ሰፋ ላይ ሰደረስ ሁለት ምልልስ አለቀ ማለት ነው በዚህ መልኩ ሰባት ግዜ በመመሳሰስ ሰፋ ላይ የተጀመረው ምልልስ (ሰዕይ) መርዋ ላይ ይጠናቀቃል ።

● ሰዕይ ሰደረግ ሰባቱን ምልልስ ሳይጨርስ የደከመው ወይንም የታመመ አረፍ ብሉ መቀጠል ወይንም በጋሪ ላይ ቁጭ ብሉ እየተገፋ ምልልሱን መጨረስ ይቻላል ።

በወር አበባና በወሊድ ደም ላይ ላሉ ሴቶች የሚፈቀደው

● ጠዋፍ ማድረግ አይችሉም ሰፋ መርዋ ምልልስ ግን ከሐረም መስጊድ ውጪ ስለሆነ ይፈቀዳል

ግልሰ ስዘተቶች

በአረንጓዴዎቹ ምልክቶች መሐከል ሴቶች መፍጠን የለባቸውም

● ሰዕዩን ከጨረሰ በኋላ ወንዶች ፀጉራቸውን በመሉ መላጩት ወይንም በመሉ ማሳጠር አለባቸው ።

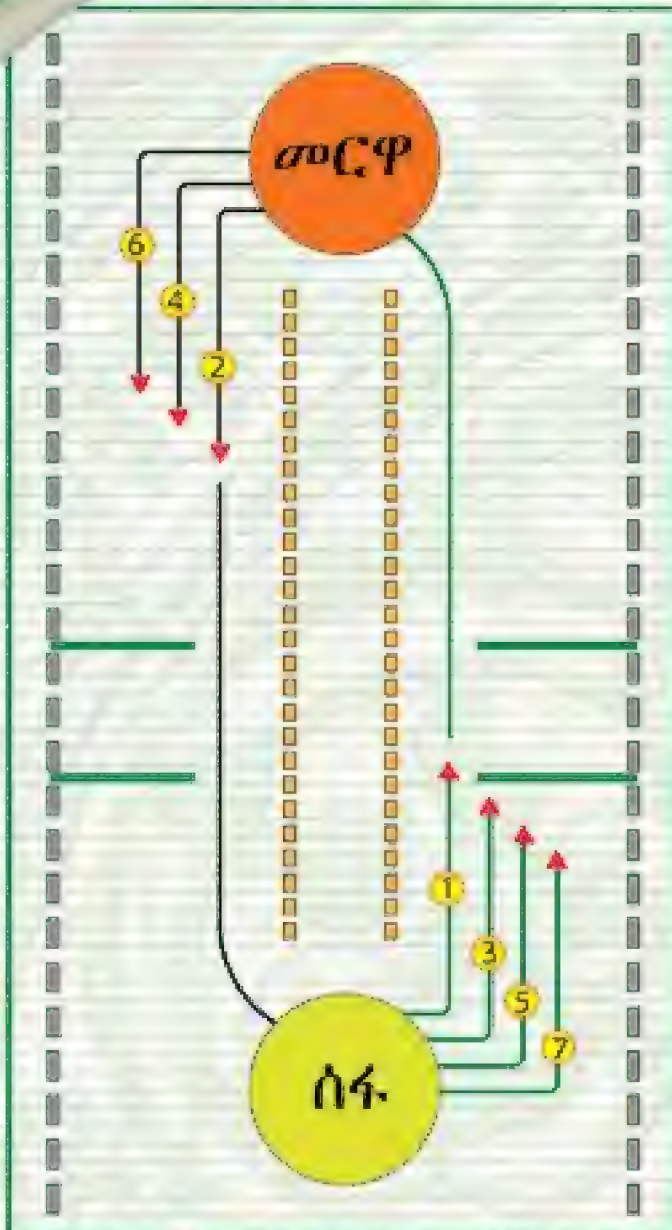
● ሴቶች ከመሉ ፀጉራቸው ሚፍ የጣት እንጂ ያህል መቆረጥ አለባቸው።

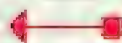
ከላይ በተብራራው መልኩ የዑምራ ሥራ ሲጠናቀቅ

በመጨረሻ በአገሪቱም ወቅት የተከለከሉ ነገሮች በመሉ ይፈቀዳሉ

ሰዕይ ከሰፋ ተደምግ መርዋ ላይ ይሰጥዎል

ወንዶች የመግፈጥነት ስራ ላይ ካልወሰዱ

የሐጅ አፈፃፀም

قال
من حج فلم يرفث ولم يفسق
رجع من ذنوبه
كيوم ولدته أمه
حيث صحيح

ሪፖርት በሰላም ማረጋገጥ ይቻላል

የግዕዝ - ምንም እንኳንም የሰላምነት ሐጅ ያደረገ እናቱ
እንደሚታወቅ ተቆጣጣሪ የሆነው ሪፖርት በሰላም ይታወቃል

የዙልሒጃ ስምንተኛው ቀን

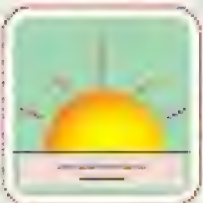
የውመ ተርዊያ

— ዙልሒጃ ስምንት የሐጅ ሥራዎች ይጀመራሉ

ቀኑም የውመል ተርውያ ይባላል

በዚህ ቀን ተመቱሶ የሆነ ሰው ባለበት ወይም በሰፈረበት ቦታ ኢሕራም ያደርጋል። ለሐጅ ኢሕራም ሲያደርግ ልክ ለዑምራ ኢሕራም ሲያደርግ ታጥቦ ፣ ተበጃጅቶ ፣ ሰግዶ እንዳደረገው ያደርጋል ።

ከዙሀር በፊት

— ቃሪንና እና ሙፍሪድ የሆኑ በኢህራማቸው ስለቆዩ ካሉበት ቦታ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ይነሳሉ።

ዙሐር ዓ/ሥር መቸራብና ዲሻ መስገድ

ተመቱሶ ቃሪንና ሙፍሪድ ሁሉም በአንድ ላይ ከዙሀር በፊት ወደ ሚና መንቀሳቀስ ይጀምራሉ። ሚናም እንደደረሱ የዙሐር የአ/ሥር የመግራብ እና የኢሻ ሰላቶች ሁሉንም በወቅታቸው ሳያቆራኙ በተናጠል ባለአራት ረከዓት ሰላቶችን ብቻ ወደ ሁለት በማሳጠር ይሰግዳሉ።

— ለዙልሒጃ ዘጠነኛው ቀን አጥቢያ ሌሊቱን እዛው ሚና ይታደራል።

— ከዙልሒጃ ስምንተኛው ቀን በተለያየ ምክንያት ሚና የገባ ዙልሒጃ ስምንት ጠዋት ላይ ኢሕራም ያደርጋል።

ሚና ማደር

— ዙልሒጃ ስምንት ሚና ማደር ከሐጅ ሱናዎች አንዱ ነው።

— ዙልሒጃ ዘጠኝ ሚና ላይ የፈጀር ሰላት ከተሰገደ በኋላ ፀሐይ እንደወጣች ሳይቻሉ በእርጋታ ወደ አረፋ ምድር ገብ ይደረጋል።

— በገዛ ወቅት እየደገመ ተልቢያ በማድረግ አላህን ማውሳት ቁርአን መቅራትና የዓለማቱን ጌታ አላህን ማመስገን ይወደዛል።

በፀሐይና በጠንኛው ቀን

የዓረፋ ቀን

- ፀሐይ ከወጣችበት ወቅት ጀምሮ ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ ዓረፋ ላይ መቆም ከሐጅ መሠረቶች አንዱ ነው ያለሱም ሐጅ አይሟላም

ረሱል (ሰለላሁ ዓለድሂ ወሰለም)

ሐጅ ማለት ዐረፋ ነው

ብለዋል

ፀሐይ በትወጣ ጀምሮ

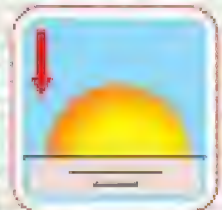
አቡ ዳዊትና ተርጊዚ

የዓረፋ ቀን

- ፀሐይ ከወጣችባቸው ቀኖች ሁሉ የተመረጠው ነው
- በዚህ ቀን ሐጃጆች በሙሉ ወደ ዓረፋ ይሳርፋሉ
- በዚህ በተከበረው ቀን ሐጃጆች ፀሐይ ወጥታ እስክትጠልቅ ድረስ ዓረፋ ምድር ይቆማሉ
- አላህም በሐጃጆቹ በመደሰት የባሮቹን ዝና ለመላክነት ያንጸባርቃል

ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ

ነብዩ (ሰለላሁ ዓለድሂ ወሰለም) እንዳሉት (ከቀኖች ሁሉ እንደ ዓረፋ ቀን አላህ ባሮቹን ከአሳት ነፃ የሚያወጣበት ቀን የለም በዚህ ቀን ሃያሉ አላህ (ወደ ምድር) ወረድ በማለት የሐጃጆቹን ዝና ለመላክነት ያንጸባርቃል

ምን ይፈልጋሉ እነዚህ ?? ይላል

አላህን ፀጋውንና ደግነቱን እንለምነዋለን

የዙልታጊጃ ዘጠነኛ ቅን

የዓረፋ ቀን

ከዐረፋ ቀን ሱናዎች፡-

— ከተመቸ ነሚራ መስጊድ ውስጥ መግባት
— ዋናው የዓረፋ ክልል መግባትን ማረጋገጥ ። ዓረፋ ምድር ላይ የዓረፋን ክልልሎች የሚያመለክቱ ብዙ ምልክቶችና ሰለዳዎች ይኖራሉ ፡ ይህ የዓረፋ ክልል በጠቅላላው መቆምያ (መውቁና) ነው በዚህ በተከበረው ቀን ሐጃጆች በተሰብደው ፣ በዚክር ፣ እስቲግፋር በማብዛት አላህን እያወደሱና እያመሰገኑ ፈጣሪያቸውን ፈርተውና ተናንሰው ለራሳቸው ፣ ለቤተሰባቸው ለልጆቻቸውና ለወንድሞቻቸው ለመስሊሞች በጠቅላላ ዱዓ በማድረግ ጊዜያቸውን ይጠቀማሉ ።

-ዐረፋ-

-የዙቡርና የዓስር ሰላት አንድ ላይ መስገድ

— የዙቡር ሰላት ሰደርስ ኢማሙ የሚያደርገውን ንጥባ ያዳምጣሉ በመቀጠል ኢማሙ ሐጃጆችን የዙቡርንና የዓስርን ሰላት አሳጥሮ በአንድ አዛንና በፀሐት ኢቃም ያስግዳቸዋል።

— ይህም ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወስለም) እንዳደረጉት ከዙቡርና ከዓስር ሰላቶች በፊትም ሆነ በኋላ ወይንም በመካከል ምንም ሰላት አልሰገዱም።

—ሐጃጆች በዚህ በተከበረ ቀን ምንዳቸውን ከሚያበላሹ ወይንም ከማያሳንሱ ስሕተቶችና ውንጀሎች መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል ።

-ቆሐይ እንደጠለቀች

ሙዝደለፋ መጊዝ

ግልፅ ስህተቶች

የዓረፋ ቀን ሐጃጆች ሲጠነቀቁጣቸው የሚገቡ ብዙ ስህተቶች ይታያሉ ከነሱም ቡጥቲ፡-

✘ አንዳንድ ሐጃጆች ከዓረፋ ክልል ውጪ በመስፈር ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ ቆይተው የዓረፋ ክልል ሳይገቡ ቀጥታ ወደ መዝደሊፋ ይመለሳሉ እንደዚህ አይነት ሐጃጆች ሐጃቸው ተበላሽ ማለት ነው ።

✘ ፀሐይ ከመጥለቋ በፊት የዓረፋን ክልል ለቆ መውጣት ክልክል ነው የረሱልንም (ሰላላሁ ንላይሂ ወሰሰም) ሱና መቃረን ነው ።

ፀሐይ ከመጥለቋ በፊት የዓረፋን ክልል ለቆ የወጣ ማረድ (ደም) ግዴታ ይሆንበታል።

✘ የዓረፋ ተራራ ሜፍ ላይ በመውጣት ግፍያና ትርምስ መፍጠር ሰላት መስገድና ድንጋይ መደባበስ በእስላም የማይታወቅ ፈጠራ (ቢድዓ) ከመሆኑም አልፎ ለአደጋ መጋለጥ ስለሆነ መቆጠብ ያስፈልጋል ።

✘ ሌላው ፊትን ወደ ዓረፋ ተራራ አዙሮ መስገድ ትልቅ ስህተት ነው ።

✓ በዱዓ ጊዜ ፊትን ወደ ቂበላ ማዞር ትክክለኛው ሱና ነው ።

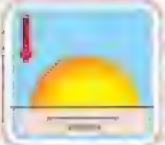

መዝናኛ

ዙልሐጃ ዜጠኝ ፀሐይ እንደጠሰቀች

በአላህ በረካ ሐጃጆች ወደ መሽዓረል ሐራም መዝናኛ ይገዛሉ ፡፡ መዝናኛ እንደደረሱ የመግራብንና የኢሻን ሰላት አሳጥረው አንድ ላይ በማክታተል በአንድ አዛንና በሁለት ኢቃም ይሰግዳሉ ሌሊቱንም እዛው አድረው ዓረፋ ለመቆም ያበቃቸውን አላህ እያመሰገኑና እያወደሱ ለበይክ አላሁመ ለበይክ (ተልብያ) ይላሉ ፡፡ መዝናኛ በሚታደርበት ሌሊት የሚከሰቱ ስሕተቶች

ዜካይ እንደጠሰቀች

ገዢ ወደ መዝናኛ

የመቼረብና የኢሻን ሰላት አሳጥር በአንድ ላይ መሆኑ

መዝናኛ ማደር

ፈጅርን መሰበድ

ዚካይና ፋግ ግራረን

ጠጠር መልቀም

ወደ ሚና መገዝ

መግራብና የኢሻን ሰላት ሳይሰግዱ ጠጠር ለመልቀም መቻኮል

የሚለቀመው ጠጠር የግድ ከመዝናኛ ነው ብሎ ማመን ስህተት ነው ከሚናም ቢሆን መልቀም ይቻላል ፡፡

የሰቀመትን ጠጠር ማጠብ ስህተት ሲሆን ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) አላደረጉትም፡፡

ሐጃጆች መዝናኛ ላይ የፈጅር ሰላት ከሰግዱ በኋላ መሽዓረል ሐረም ተራራ እንደደረሱ ፈቃቸውን ወደ ቂብላ አዙረው የፈለጉትን ዱዳ ማበዛት ይወደዳል፡፡

ወደ ሚና በሚገዙበት ጊዜ ጀምረቱል ክብራ ላይ ለመጠርወር ሰዓት ጠጠር ይለቀማል የተቀረውን ሚናም ላይ መልቀም ይቻላል፡፡

ከላይ እንደተገለፀው ሱናው ሐጃጆች ለሌቱን የፈጅር ሰላት እስኪሰግዱ ድረስ መዝናኛ ያድራሉ፡፡

ነገር ግን ለደካማ ፣ ለሰላቶች ፣ ለህፃናት ፣ ለህመምተኞችና ለጠባቂዎቻቸው ዕኩል ሌሊት ላይ መዝናኛን ለተው መውጣትና ወደ ሚና መገዝ ይፈቀድላቸዋል ፡፡

በመቀጠል በአላህ በረካና እርዳታ ተልቢያ እያሉ አላህን እያመሰገኑና እያወደሱ ወደ ሚና ይገዛሉ ፡፡

ተልቢያ ፡ - ለበይክ አላሁመ ለበይክ ለበይክ ላሽራ ከሰክ ለበይክ ኢኳል ሐምዶ ወንጌመቱ - ለክጠልመልክ ሳሽራሰክ

ግዛ አንደደረሱ

ለመካ ቅርብ ወደሆነው ጀመረቱል ኩብራ መሄድ

ልክ ጀመረቱል ኩብራ እንደደረሱ ተልቢያ ማለት በማቆም የሚከተሉትን ማከናወን።

ከላይ የተዘረዘረው ቅደም ተከተል የተሻለ ሲሆን ማዛባቱ ምንም ንግር አይፈጥርም ።

ዘልሊጃ አሥር

ዘልሊጃ አሥር የዲድ አል አዲሱ ቀን የውመ ነክር (የእርድ ቀን) ይባላል

ከምድር ዙርያ የተሰባሰቡ ሙስሊሞች (ሐጃጆች) በተለየ መልኩ የዲድ አል አድሐን ቀን በከፍተኛ ደስታ በማክበር ለሐጅ ያበቃቸውን አላህ እያመሰገኑ ወደ አላህ ለመቃረብ ያዘጋጁትን ክብት በማረድና ጀመረቱል ከብራ (ዑትባ) ላይ ጠጠር ከወረወሩ በኋላ በሚከተለው መልኩ አላህን በማተላቅ ተክቢራ ይላሉ፡-

አላሁ አክብር አላሁ አክብር አላሁ አክብር

ላኢላሃ ኢለላህ አላሁ አክብር ወልላሂል ሐምድ ጀመራት ላይ በሚወረወርበት ጊዜ የአንዳንድ ሐጃጆች ስህተት፡-

✘ አንዳንድ ሐጃጆች ጠጠሩን ሽይጣን ላይ የሚወረወሩ አስመስለው ቁጭት እልህና ስድብ ይታይባቸዋል ይህ ሁሉ ስህተት ነው ጀመራት ላይ መወርወር የታላቁው የአላህን ትዕዛዝ ለማክበር ብቻ ነው፡፡

✘ ጀመራት ላይ ትልልቅ ድንጋይ ፣ ጫማና ፣ እንጨት የመሳሰሉትን መወርወር ትልቅ ስህተትና ረሰል (ሰላሁዓለይሂ ወሰለም) የክላክሉት በዲን ላይ ድንበር ማለፍ ነው፡፡

✘ ጀመራት አካባቢ ግፍያ መፍጠርና መረጋገጥ ትልቅ ስህተት ነው እያንዳንዱ ሐጅ ለወንድሙ ማዘዝና መደጋገፍ ግዴታው ነው፡፡

✘ ጠጠሮችም ትክክለኛው ቦታ ጉድጓድ ውስጥ መግባት አለባቸው ቋሚ ግድግዳውን ቢመቱትም ባይመቱትም ምንም ለውጥ የለውም፡፡

✘ ሰባቱንም ጠጠር በአንድ ላይ መወርወር ትክክል አይደለም ሰባቱን ጠጠር አንድ ላይ መወርወር እንደ አንድ ጠጠር ነው የሚቆጠረው ፡ ትክክለኛው አወራውር እያንዳንዱን ጠጠር ለየብቻ ተክቢራ እያሰሙ መወርወር አለበት፡፡

- ጀመረቱል ዓቀባ ላይ ጠጠር ተወርውሮ ፀጉርን ከተላጩ ወይንም ካህጠሩ በኋላ የመጀመርያው ተሐሉል ስለተጠናቀቀ የአሐራም ልብስ አውልቆ ወደ መደበኛ ልብስ ዘመመለስ

ከግብር ሥጋ ግጥንት በስተቀር በኢሕዳም ወቅት የተከሰሱ ጎደኞች በሙሉ ይረቀቃሉ

ወደ ጀመራት መሐድ

ተልበያ ማቆም

ጀመረቱል ዓቀባ ላይ ጠጠር መወርወር

ሰዲድ ተክቢራ ማለት

መስዋዕት (ሐድይ) ማረድ

ፀጉርን መላጨት ወይንም ማሳጠር

የጀመራት አወራጫ

[1]

የዒድ ቀን ጠዋት ከመዝደሊፋ ወደ ሚና ከተመለሱ በኋላ የሚከተሉትን ማድረግ

ጀምራቱል ዐቀባ ላይ ብቻ ሰባት ጠጠር መወርወር
በእያንዳንዱ ውርወራ ተክቢራ ማሰማት
ጀምራቱል ዓቀባ

ወደ መካ

[2]

ሦስት ተከታታይ ቀኖች (አያመል ተሸራቅ)

ሦስቱም ጀመራት ላይ በየቀኑ መወርወር ፡፡አወራውሩ መጀመርያ ትንሹ ጀመራት (ሱግራ) ከዛም መሐከለኛው ጀመራት (ወሰባ) ዘመጨረሻ ትልቁ ጀምራቱል (ዓቀባ) ላይ ይወረወራል፡፡
ሁሉም ጀመራት ላይ ሰባት ጠጠር ከተክቢራ ጋር መወርወር

ጠዋፊል ኢፋዳ

ጠዋፊል ኢፋዳ ካልተደረገ ሐጃ መሉ አይሆንም ምክንያቱም የሐጃ መሠረት ነውና።

– የአድ ቀን ጀምረቱል ዓቀባ ላይ ጠጠር ከተወረወረ በኋላ ጠዋፊል ኢፋዳ ለማድረግ ወደ መካ ሐረም መስጊድ በመሄድ በካሶባ ዙርያ ሰዓት ዙር ጠዋፊል ኢፋዳ ይደረጋል ።

በዚህ ቀን መተመቲህ የሆኑ የሐጃ መሠረት ሰዕይ ያደርገሉ ። አፍራጅ ወይንም ቃሪን የነየቱ መጀመርያ ከጠዋፊል ቁዱም ጋር የሐጃ ሰዕይ ያላደረጉ ከሆነ በዚህ ቀን ያደርጋሉ።

– ጠዋፊል ኢፋዳ የሚና ሥራ አልቆ ወደ መካ ሲመለሱ ማድረግ ይቻላል።

የዓድ ቀን ጠዋፊል ኢፋዳ ከተደረገ በኋላ በኢሕራም ወቅት ከልክሎች በጠቅላላ ይፈቀዳሉ ግብረ ሥጋንም ይጨምራል

አያመል ተሸሪቅ

አያመል ተሸሪቅ ዙልሐጃ አሥራ አንድ ይጀምራል

- የሚድ ቀን ጠዋፊል አፋዳ ከተደረገ በኋላ ሦስቱን ቀን (አያመል ተሸሪቅ) ሚና ለማድረግ ሐጃጆች ወደ ሚና ይመለሳሉ ።
- የፈለገ ወይንም የጥኮል አያመ ተሸሪቅ ቡልት ቀን ብቻ ማድረግ ይቻላል ለዚህም አላፀ በቁርአን እንዲህ ይላል ፡-

﴿وَأَذْكُرُوا أَنَّهُ لَكُمْ مَعْفُودٌ وَذِكْرٌ لِّبَنِي يَوْمَئِذٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْكُمْ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لَمَّا أَتَىٰ﴾ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ لِنِوَعْسُونَ ﴿٢٠﴾

ትርጉም ((በተቆጠሩ ቀኖችም ውስጥ በሚና ጠጠርችን ስትወረውሩ) አላህን አውሱ በሁለት ቀኖችም ውስጥ (ለመገደብ) የተቻኩል ሰው በርሱ ላይ ኃጢአት የለበትም የቆየም ሰው በሱ ላይ ኃጢአት የለበትም (ይህም) አላህን ለፈራ ሰው ነው አላህን ፍሩ እናኑት ወደርሱ የምትሰበሰቡ መንኮሃችሁንም ልወቁ፡፡))

ሱረቱል / አል በቀሪህ 203

ሐጃጆች ማድረግ የሚገባቸው

- ሚና በሚታደርበት ቀን ከቀትር በኋላ ሦስቱም ጀመራት ላይ ጠጠር መወርወር
- በእያንዳንዱ ጠጠር ውርወራ ላይ ተከቢራ ማስማት
- ዱዓና ቢክር ማብዛት
- ሳይቻኮሉ ረጋ ብሎ ሥነ - ሥርዐት መጠበቅ
- ከጭቅጭቅ ከግፊያና ከዐያፍ ቃል መቆጠብ

ዙልሐጃ
አሥራ አንድ

ዙልሂጃ
አሥራ ቡልት

ዙልሐጃ
አሥራ ሦስት

ጀመራት ላይ መወርወር

- ማንኛውም ሐጅ ትንሹንና መሐከለኛው ጀመራቶች ላይ ከወረወረ በኋላ ፊቱን ወደ ቲብላ እኩሮ እጆቹን ዘርግቶ ለግፊያና ለትርምር ለበብ ሳይሆን የፈለገውን አይነት ዱዓ ማድረግ ሱና ነው ።

ትልቁ ጀመራት (ዓቀባ) ላይ ከተወረወረ በኋላ የሚደረግ ዱዓ የለም።

- ዙልሐጂ አሥራሁለት ተቻኩሎ ሚናን ለቆ ለመውጣት የፈለገ ሦስቱም ጀመራት ላይ ጠጠር ወርውሮ ፀሐይ ከመግባቷ በፊት ሚናን ለቆ መውጣት አለበት ነገር ግን ሚናን ለቆ ከመውጣቱ በፊት ፀሐይ ከጠለቀችበት የግድ ዙልሐጂ አሥራ ሦስተኛው ቀን ሌሊት እድሮ ቀን ቀትር ላይ ሦስቱም ጀመራቶች ላይ ወርውሮ ሚናን ለቆ መውጣት ይኖርበታል።

ሚናን ለመልቀቅ ተቻኩሎ ገብ ከጀመረ በኋላ በመሸበት ቀኖታ (ከመጋዘን ሚናን) መልቀቅ አለበት መመለሱ ግዴታ አይሆንም።

የመሰናበቻ ጠዋፍ (ወዳዕ)

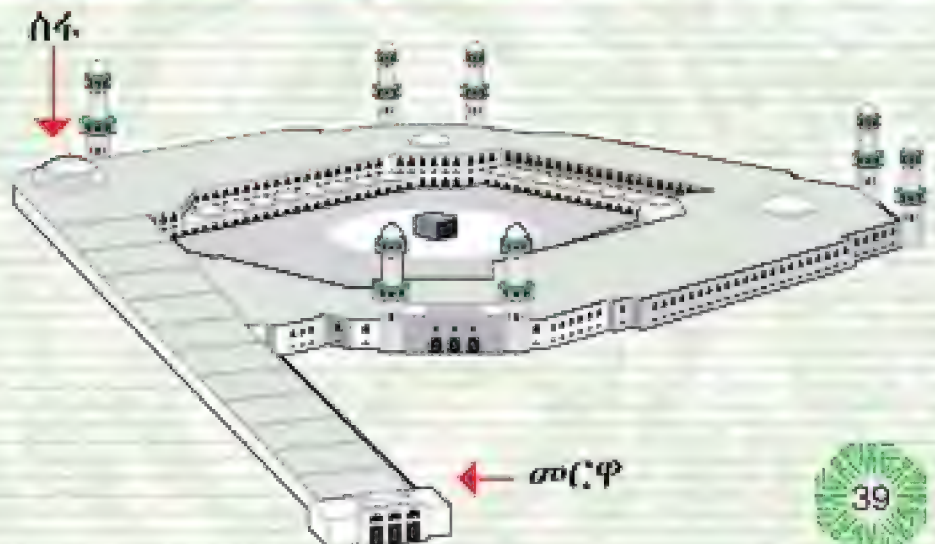
ሐጂጆች መከራታዊ እና ግዴታ የሆኑትን የሐጅ ሥላ - ሥርዓቶች በጠቅላላ ነጠናቀቁ በኋላ ሚናን በመልቀቅ ጉዞ ወደ መስተል መከራማ በመገዝ ሐረም መስጊድ በአላህ ጥንታዊው ቤት ካፅባ ዙርያ የመሰናበቻ ጠዋፍ ያደርጋሉ ይህም የረሱልን (ሰላላው ዓለይሂ ወሰለም) ትፅዋዝ በማክበር ሲሆን ትፅዋዊውም ፡

(አንዳትሁ የመጨረሻ ሥራውን በአላህ ቤት ሳያደርግ አንዳይገዝ ብለዋል)

የመሰናበቻው ጠዋፍ ከሐጅ ግዴታዎች የመጨረሻው ነው ፡፡

ማንኛውም ሐጅ የመሰናበቻውን ጠዋፍ የሚያደርገው ወደ ሃገሩ ሲመለስ ሲል መሆን አለበት ፡፡

በዚህ እባብና በወላድ ይም ላይ ያሉ ሴቶች ሲቀሩ የመሰናበቻ ጠዋፍ ማንኛውም ሐጅ መቶላት አይገባውም ፡፡

የሐጅ መሠረቶችና ግዴታዎች

4 የሐጅ መሠረቶች (አርካን)

1	ኢሕራም ማድረግ
2	ዓረፋ ላይ መቆም
3	ጠዋፍ (ጠዋፊል ኢፋዳ)
4	ሰዕይ ናቸው

ከሐጅ መሠረቶች (አርካን) አንዱን ያጎደለ የጎደለውን እስካላሟላ ድረስ ሐጁ ሙሉ አይሆንም

7 የሐጅ ግዴታዎች (ዋጅብ)

1	ከሚቃት ኢሕራም ማድረግ
2	ፀሐይ እስከተጠልቅ ዓረፋ ላይ መቆም
3	ሙዝደሊፋ ማደር
4	የአያመል ተሸሪት ለፊቶችን ሚና ማደር
5	ጀመራት ላይ ጠጠር መውርወር
6	ፀጉርን መላጩት ወይንም ማሳጠር
7	የመሰናበቻ ጠዋፍ ማድረግ

ከሐጅ ግዴታዎች የተወሰነ ማካካሻው መካ ላይ በግ አርዶ ለራሱ ሳይበላለት ለመካ ድሆች ያከፋፍላል።

ኢትዮጵያ ብቻ የሚመለከቱ መመሪያዎች

ሴቶችን የሚመለከቱ የሰፈ መመሪያዎች

ለወንድም ሆነ ልሴት ሐጃጆች መማላት ያለበት

ልሴት ባል ወይም የ/ጋ ዘመድ (መሕረም) መማላት አለበት

ይኸውም ከሴቷ ጋር ለሐጅ መገዝ የሚችሉት ፡ ባሏ ፣ ወይም ዘላለም ሲያገባት የማይችሉ ፡ እባቷ ፣ ልጇ ፣ ወንድሟ ፣ አጎቷ ፣ የጡት ወንድሟ ወይም የናቷ ባልና የባሏ ልጆች የመሳሰሉት ናቸው ።

ለዚህም መረጃ ኢብኑ አባስ (ረዲየሷሁ ዓንሀ) ክረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ኹጥባ ላይ እንደሰሙት ፡ - (አንድ ወንድ መሕረም ከሌላት ሴት ጋር ብቻቸውን እንዳይሆኑ ፡ ሴቷም ብትሆን የስጋ ዘመድ (የማያገባት) ሳይኖራት እንዳትገዝ) ብለዋል።

— አንድ ሰው ተነስቶ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ ባለቤቱ ወደ ሐጅ ሄዳለች እኔ ደግሞ በእንዲህ አይነቱ ዘመቻ ተሳታፊ ነኝ አላቸው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) (ሂድ ከባሰቤትህ ጋር ሐጅ አድርግ) አሉት።

ኢብኑ ዑመር (ረዲየሷሁ ዓንሀ) እንዳሉት ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም)

(መሕረም የሌላት ሴት ምስት ቀን ለብቻዋ እንዳትገዝ) ብለዋል።

ቡኻሪና መሰሉም የተሰማሙበት

ሴት ያለመሕረም ሐጅም ሆነ ወደ ሌላ ቦታ መገዝ የሚከለክሉ ብዙ ሐዲሶች አሉ ሴት ያለ መሕረም ስትገዝ ብቻዋን ልትቋቋሙ የማትችሉው ብዙ ችግርና አደጋ ሲገጥማት ይችላል ፡ በጉዞም ላይ የሚጠበቃት መሕረም ከሌላት በባልጌዎች በተሳሉ ልትጠቃ ትችላለች ።

በሴት መስሪያ የግድ ማማላት ያለበት

ለሴት መስሪያ የሚሆን ማማላት ያለበት

- ሴት መስሪያ ካላገኘች ሐጂን በወኪል ማስደረግ ትችላለች
- ሴት ሐጅ ስታደርግ የሚከተሉትን ማክበር አለባት ፡-

1 - የምታደርገው ሐጅ ፈርድ ሳይሆን ተጨማሪ (ጎፍል) ከሆነ የግድ የባሏን ፈቃድ ማግኘት አለባት ፡ ባልም ተጨማሪ ሐጅ የምታደርግ ሚስቱን ከፈለገ ማስቀረት ይችላል ።

2 - ሁሉም ዓለሞች እንደሚስማሙበት አንዲትሴት ሴት ሐጂንም ሆነ ሌላ ሴት ለሐጅ እንደምትወክለው ሁሉ ወንድም ወክላ ሆኖ ማስደረግ ትችላለች።

3 - ሴት ቤከጅ ጉዞ ላይ እያለች የወር አበባ ወይንም የወልድ ደም ላይ ከሆነች ሐጂን በመቀጠል በአበባ ዙርያ መዋፍ ማድረግ ብቻ ሲቀር ሌሎች ከወር አበባ የጠሩ ሐጆች ሴቶች የሚያደርጉትን ሁሉ ታደርጋለች ። በኢሕራም ኒያ ወቅት እንዲን ደም በመጣት ኢሕራም ማድረግ ትችላለች ፡ ኢሕራም ለማድረግ ከደም ንፁህ መሆን ግዴታ አይደለም።

4 - ሴት በኢሕራም ወቅት ወንዶች እንደሚያደርጉት ታደርጋለች ይኸውም ፡- መታጠብ ፣ ትርፍ ፀገሮችን ማፀዳዳት ፣ ጥፍር መቁረጥ ፣ ልዩ መዓዛ (ሽታ) የሌለው ቅባት ሰውነቷን መቀባት ትችላለች ፡ ለዚህም የመጋራት እናት ዓሊሻ (ረዲያሏሁ ዓንሃ) እንዳሉት።

« ከፈሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ጋር ስንገኝ በኢሕራም ወቅት ግንባራችን አካባቢ የተቀበነው ቅባት ቀልጦ በአንዳችን ፊት ላይ ሲፈስ ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እያዩ አይከሰኩም ነበር) ብለዋል ።

ሙስሊም

የአዕምሮ ጤነኛ

ለእኩል መጠን የደረሰ

ፎቶችን የማመልከት የብድር መመሪያዎች

5 - ሴት በኢሕራም ስትገደት ቡርቃ ወይም ኒቃብ ፊቷን ሽፍና ከሆነ ማውሰት አለባት ።
 ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም)

(ኢሕራም ላይ ያለች ሴት ፊቷን በኒቃብ ኢትሸፍንም) ብለዋል

ቡርቃ ፣
 ኒቃብ ፣
 የእጅ ጊንት

ሰላዕድ ወንድ
 የሚታይ
 ጌጣጌጥና
 ስስ ልብስ

በተልቢያ
 ጊዜድምፅን
 ከፍማድረግ

ሴት ኢሕራም ላይ እያለች ባዕድ ወንድ አጠጉብ ቡርቃና ኒቃብ ባልሆነ በሻሽ መሰል ጨርቅ (ኪማር) ፊቷን መሸፈን አለባት የእጇን መዳፎችም ቢሆኑ ጊንት ሳትሰብስ በቀሚሷ እጅጊም ቢሆን መሸፈን ይገባታል ፡ ሴት ፊቷም ሆነ እጇ ባዕድ ወንድ ሊያየው የማይገባ ሃላዋ ስለሆነ በሐጅም ሆነ በሌላ ቦታ መሸፈን ግዴታዋ ነው ።

6 - ሴት በኢሕራም ወቅት የፈለገችውን አይነት የሴት ልብስ መልበስ ትችላለች ። ይኸውም ፡ ጌጣጌጥ የሌለበት ፣ ከወንድ ልብስ ጋር የማይመሳሰል ጠባብ ያልሆነ ፣ የሰውነቷን ቅርፅና ከውስጥ የለበሰችውን የማያሳይ ፣ ስስ ያልሆነ ፣ እግሯንና እጇን የማያሳይ አጭር ያልሆነ እንዲሁም ሰፊና እረኽም ቢሆን ይመረጣል ።

- ብዙ መስለም የዕውቀት ባለቤቶች እንደተስማሙበት ሴት በኢሕራም ወቅት መልበስ ያለባት እረኽም ቀሚስ ወይም ሽሚዝ ፣ የውስጥ ሰረ ፣ ሻሽ ፣ ሽፍንም ሆነ ነጠላ ጫማ ሲሆኑ የልብሷ መልክ የግድ ልዩ የሆነ ለምሳሌ አረንጓዴ መሆን የለበትም ማንኛውም አይነት መልክ ፡ አረንጓዴ ፣ ቀይም ሆነ ጥቁር ሊሆን ይችላል ፣ ክለሎችም ጋር ተቀያይራ መልበስ ትችላለች ።

መግለጫ - 3 / 328

7 - ሴት ከኢሕራም ኒያ በኋላ ድምጿን ለራሷ ብቻ እንዲሰማ ዝቅ አድርጋ ተልቢያ ማለት ሱና ነው በድምጿ ወንዶችን ልትረትን ስለምትችል ከፍ ማድረጉ ይጠላል ፡ ስለዚህም ነው ሴት አሳንም ሆነ አቃም የማትሰው ሴት በሰላት ወቅት ላይ ለመጠቀም እንደ ወንዶች ተስቢሕ ሳይሆን ጭብጨባ ነው የታዘዘችው ።

፪ኛው የሚመለከቱ የሐጅ መመሪያዎች

8- ሌት በጠዋፍ ወቅት መሉ ሰውነቷን መሸፈን አለባት ፣ ድምጿን ዝቅ ፣ አይኗን ሰበር አድርጋ በተለይ ሐጃረል አስወድና ሩክነል የማይ አካባቢ ክውንድ ሳትጋፋ ዳር ዳሩን ይዛ መጠመፍ አለባት ፣ ከወንዶች መሐል ጉብታ ስትጋፋና ስትተሻሻ ወንዶች ላይ ፈተና ስለምታመጣ ሐራም ነው ፣ ከተመቸ ካልባው አጠገብ ተጠግታ ሐጃረል አስወድ መላም ሱና ነው ግን ለሱና ተብሎ በግፍያ ሐራም ውስጥ ላለመግባት መጠንቀቅ ያስፈልጋል ፣ ሐጃረል አስወድን ከሩቅ ካመላክተች በቂ ነው ።

9 - ሌቶች በጠዋፍም ሆነ በሰዕይ ወቅት በእርጋታ መሄድ አለባቸው የዕውቀት ባለቤቶች እንደተስማሙበት ጠዋፍ ላይም ሆነ ሰፋ መርጥ ላይ መርጥና ፣ የቀኝ ትክሻቸውን መግለፅ የለባቸውም።

መግኒ - 3 / 324

10 - ሌት በወር አበባ ላይ ስትሆንና ከጠራች በኋላ የምታደርገው ሌት በወር አበባ ላይ እያለች ሁሉንም የሐጅ ሥነ - ሥርዓቶች ፡- አሕራም ፣ ዓረፋ ላይ መቆም ፣ መዝደሊፋ ማደር ፣ ጀመራት ላይ መወርወር ትችላለች ካልባ ዙርያ ልምታዊነት ጠዋፍ ግን የግድ ከወር አበባ መጥራት አለባት ።

ረሱል (ሰለላው 'የአይሂ ጠሰለም') ለዓኢሻ (ረዲየሷሁ አንሃ) (ሐጃጆች የሚያደርጉትን ሁሉ አድርጊ እስክትጠራ ድረስ ግን ካወሰነ እንዳትጠውራ) ብለዋታል

ቡንራና መስለም የተሰማመበት

ማስታወሻ...

- ሌት ጠዋፍ ከጨረሰች በኋላ የወር አበባ በመጣባት ሳታደርግ ሰዕይ ማድረግ ትችላለች ፣ ሰፋ መርጥ ለመመላለስ ጠንጋ መሆን ግዴታ አይደለም ።

ከኢተዘ መሪዎች ፡ ጌቹ ባለቤ ፈውዛ

ወንዶች መላል መጋፋት

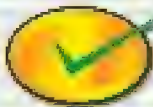
ሩጫ

የቀኝ ትክሻ መግለፅ

ሴቶችን የሚመለከት የሰነድ መመሪያ

11 - ሴቶች መዝደሊፋ በሚያድሩበት ሌሊት በድካም ምክንያት ግፍያውን ከፈሩ እኩስ ሌሊት ላይ ጨረቃ እንደጠለቀች ወደ ሚና መገዝ ይችላሉ ሚና እንደደረሱ ትልቁ ጀመራት ላይ ሰባት ጠጠር ይወረውራሉ ።

12 - ሴት ለሐጅም ሆነ ለዑምራ የጣት እንጂ የሚያህል ክሙሉ የራስ ፀጉሯ ጫፍ ላይ ትቀርጣለች ሴት በሐጅ ሰበብ ሙሉ ፀጉሯን መላጩት አይፈቀድላትም።

እንጂ ማለት የአንድ ጣት የላይኛው ክፍል ነው

ደካሞች
በጊዜ
ይሄዳሉ

ፀጉር
ማሳጠር ብቻ

13 - በወር አበባ ላይ ያለች ሴት ትልቁ ጀመራት ላይ ጠጠር ወርውራ ፀጉሯን ከቆረጠች በኋላ ኢሕራሚ ስለሚፈታ ከባል ጋር ግብረ - ሥጋ ግንኙነት ሲቀር የኢሕራም ክልኮች ሁሉ ይፈቀዳላታል ምናልባት ፀጉር ካሳጠረች በኋላ ከጠዋራል ኢፋዳ በፊት ጠርታ ከባል ጋር ግብረ - ሥጋ ከፈፀመች ፊዲያ ግዴታ ይሆንባታል ይኸውም በግ አርዶ ለመከ ድሆች ማከፋፈል ነው ።

በወር አበባ
ምክንያት
ጠዋራል
ወዳዕ
ይነሳላታል

14 - ከጠዋራል ኢፋዳ በኋላ የወር አበባ የመጣበት ሴት የመሰናበቻዉን ጠዋፍ ትታ ወደሀገሯ መመለስ ትችላለች ለዚህም ዓሊሻ (ረዳያህሁ ዓንዞ) ባወሩት ሐዲስ እንዲህ አሉ ሶፍያ ቢንት ሐያይ ጠዋራል ኢፋዳ ካደረገች በኋላ የወር አበባ መጣበት ሁኔታዉንም ሰረሱል (ሰሰላሁ ዓለይሂ ጠሰለሦን) ነገርኳቸዉ እሳቸዉም ታደያ ልታዘዋን ነዋ ?? አሉ እንም የእህ መልክተኛ ሆይ ጠዋራል ኢፋዳ አድርጋለች እኮ አልኳቸዉ እሳቸዉም (እንግዳያዉስ ትጊዝ አሉ) ። ወንጌላና መገዳያ የተሰማመባት

ኢብሱ አባስ (ረዳያህሁ ዓንዞ) ነብዩ (ሰሰላሁ ዓለይሂ ጠሰለሦን) ለሰዎች የመጨረሻ ሥራቸው በእህብ ቤት እንዲሆን ሲያዘዙ በወር አበባና በወሊድ ደም ላይ ላሉ ሴቶች ብቻ አቀላላቂነት የመሰናበቻ ጠዋፍ ትታዉ መሄድ ይፈቀድላቸዋል ። ወንጌላና መገዳያ የተሰማመባት

የሐይና ዑምራ ማብራርያ

የመዲና ዚያሩ ሥነ - ሥርዓት

የረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ አብዮር

መዲና ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የተሰይዱበት (ሐጃራ የወጡበትና) ተረጋግተው የኖሩበት ከተማ ነች።

መዲና የረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ ያለበት ሲሆን መስጊዱም ከሦስቱ ለዲባዳ ጉዞ ከተፈቀደባቸው መስጊዶች አንዱ ነው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) (ለዲባዳ አስቦ) ወደ ሦስቱ መስጊዶች በስተቀር ጉዞ እንዳይታቀኑ ብለዋል ።
እነሱም

የሐረም መስጊድ (መካ)

ይህ መስጊዴ (መዲና)

የአቅላ መስጊድ ፍልስጥኤም ናቸው ብለዋል

የረሱልን (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ መጎብኘት ከሐጃ ጋር ምንም ግንኙነት የሌለው እና ግዴታም አይደለም ወደ መዲና ሲኬድ ኢሕራም አይደረግም አመቱን ሙሉ በፈለጉት ወቅት መጎብኘት ይቻላል በእላህ ችርታ ወደተከበሩት ሐረሞች መካና መዲና የደረሰ ወደ መዲና መነወራ የነበዩ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ ውስጥ ለመስገድ መገዝ ይወደዳል እግረ መንገዱንም ወደረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ቀብር ቀርቦ ሰላም ማለት ይፈቀዳል መዲና የነበዩ መስጊድ ውስጥ የተሰገደ ሰላት ሌላ ቦታ ከሚሰገድ ሰላት ሺ ጊዜ እጥፍ ይሆናል ፡

መዲና የመልዕክተኛው ከተማ

ነብዢ የመልዕክተኛው መስጊድ እንደደረሰ

- ወደ መስጊድ በሚገባበት ጊዜ ቀኝ እግሩን አስቀድሞ በማስገባት እንዲህ ይላል

ቢስሚላህ ወስላቱ ወስላም ዓላ ረሱሰላህ
 (አውዘብላሂል ዓቢም ወወጅሁሁል ከሪም
 ወሱልማሁሁል ቀዳም ሚሸይሚረጂም
 አላሁመ እፍታሕ ለ አብዋቦ ረሕመቱክ)

ትርጉም (በሃያሉ ጌታ የተከበረ ፊትና የነባር ሰልጣን ባለቤት
 በሆነው አላህ)
 ከእርጉሙ ሸይሚን ክፋት እጠበቃለሁ)

« አላህ ሆይ የእዝነትህን በር ከፈትልኝ »

- ይህ ዴዓ ማንኛውም መስጊድ ሲገባ ይደረጋል

የመልዕክተኛው መስጊድ እንደተገባ

- መጀመሪያ ረከዓታይን ተሂዮተል መስጊድ ይሰንዳል ሰላቱ የረውዳ ክልል ውስጥ በሆን ይመረጣል ያለበለዚያ የተገኘው ቦታ መስጊድ ውስጥ ሰግዶ ወደ ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰላም) ቀበር በመሄድ ፊቱን ወደ ቀበር አዙሮ በርጋታና በዝንተኞ ድምፅ ለረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰላም) በሰላምታ ጀምሮ እንዲህ ይላል

« አሰላሙ አለይክ አይህ ነብዢ ጠራሃመቱላሂ ጠበረኩቱሁ አላሁመ
 አቱሁ አል ጠሰላ ጠሰላዲላ ጠብዓሰሁ አልመቃመል ሙሕመዳ
 አለዚ ጠዓተሁ አላሁመ አጅዚሁ እን አመቲሂ አፍደል ጀዛሶ »

የፈሰሰ በሰላሁ ዓለይሂ ወሰነም) መስጊድ አስተዳደር

● በመቀመጫ ትንሽ ወደቀኝ ሂድ ብሎ ሳ የአቢበክር አልሰዲቅ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ቀብር ፊትሰፊት ቆሞ ሰላምታ አቅርቦ አላህ እዲምራቸዉ እንዲያዝንላቸዉና እንዲወዳቸዉ ዲዓ ማድረግ።

● እንደገና ትንሽ ወደቀኝ ሂድ ብሎ የዑመር አብነል ኸጣብ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ቀብር ፊትሰፊት በመቆም ሰላምታ አቅርቦ አላህ እንዲምራቸዉ እንዲያዝንላቸዉና እንዲወዳቸዉ ዲዓ ማድረግ።

መጠንቀቅ የሚያስፈልገዉ

አንዳንድ የነዘዩን (ሰላሁ ዓለይሂ ወሰነም) መስጊድ የሚዘይሩ ሰዎች የሚፈፀሙት ስህተት በአስላም መሠረት የሌለዉ እና በሰዘቦችም(ረዲያሏሁ ዓንሁም) የማይታወቅ ድርጊት ነዉ ከስህተቶቹም ...

- ✘ በቀብሩ ትንሽ መሳከት እና በመሰጊዱ ግድማዳ ዘርያ መተሻሸት
- ✘ በዲዓ ጊዜ ፊትን ወደ ቀብር ማዞር የመሳሰሉ ስህተቶች ይታያሉ።
- ✓ ትክክለኛው መንገድ በዲዓ ጊዜ ፊትን ወደ ቁብላ ማዞር ብቻ ነዉ ።

ሰነደዎች የሚፈቅዱ ስነዎች

1- በቀፅ የሚባለውን መካከ መቃብርን መዘየር፡- ምክንያቱም ብዙ ሰሐቦች የተቀበሩበት ሲሆን ከነሱም ውስጥ ምስተኛው ኸሊፋ ዑስማን ኢብኑ ዓፋን (ረዲያላው ዓንቡ) ይገኙበታል፡፡

2 - የኡሁድ ሰማዕታትን (ሹዓዳዎች) መዘየር ከነሱም ውስጥ የሹዓዳዎች አሰቃ ሐምዛ ቢን ኢብኑል ሙጠሊብ (የነብዩ (ሰላላው ዓለይሂ ወሰሰም) የእጎት ልጅ) ይገኙበታል ለሁሉም አላህ (ሥራቸውን) ይውደድላቸውና ሁሉንም ሰላም በማለት ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰሰም) ለሰሐባዎች በተባር ላይ ያስተማሯቸውን ዱዓ ማድረግ ይኸውም፡-

አሰላም አለይኩም አህል ዲያር ሚኒል ሙእሚኒን ወል ሙስሊሚን ወኢና ኢንሻኦላሁ ቢኩም ላሒቁን ነስአሰላህ ለና ወሰኩም አል አናያ፡፡ ትርጉም ፡- አሰላም አለይኩም ከሙእሚኖችና ከሙስሊሞች ወገን የሆናችሁ የዚህ መካከ መቃብር ባለቤቶች ሆይ ለኛም ለናንተም አላህ ሰላሙን እንዲሰጡን እንለምንዋልን፡፡

ሙስሊም እንደዘገበት

ሌላው ስና

3 ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰሰም) እንዳደረጉት ወደ መስጊድ ቁባ ታጥቦ በመሂድ መስገድ ፡፡

መስጂደል ቁባ በኢስላም መጀመርያ የተገነባ መስጊድ ነው በውስጡ የሚሰገደው ሰላት ምንዳው ፡-

« ሱሂል ቢን ሐኒፍ (ረዲያላው ዓንቡ) እንዳወራው ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰሰም) (ከቤቱ ታጥቦ ወደ መስጊድ ቁባ በመሂድ የሰገደ ሰላቱ የዑምራን የሚያህል ምንዳ ያስገኝላታል) ብለዋል ፡፡

ሌላው ሁለት ትግስለኛ ሐዲሶች (ሰሐሐይን) ላይ ኢብኑ ዑመር እንዳወሩት « ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰሰም) በግልበያም ሆነ በእግር የቁባን መስጊድ ለመጎብኘት ሄደው ይሰማዱበት ነበር » ብለዋል

4 ከነዚህ መስጊዶች በስተቀር መዲና ጠቅጦ ሌላ የሚገኝ መስጊድም ሆነ በታ በኢስላም ሽሪዓ አይታወቅም ፡፡

ስለዚህ ፡- ማንም ሰው ምንም ላይጠቅመው መዲና ጠቅጦ ወድያና ወዲህ በመመላለስ ጊዜውን ባያቃጥልና ባይልፋ ይሻለዋል ፡፡

የኑብዩ (ሰላላው ዓለደዓ. ወሰደም) መስጊድ

አስፈላጊ ጥያቄና መልስ (ፈቃዋ)

ጥያቄና መልስ (ፈቃዋ)

ጥያቄ

አንዳንድ ሰዎች በአውሮፕላን ለሚመጡ ሐጃጆች ጅዳ ሰደርሱ ሊሕራም እንዲያደርጉ ያዘዛሉ ሰሎች ደግሞ ጅዳ ላይ ሊሕራም ማድረግ ይቃወማሉ። በዚህ ጉዳይ የትኛው ነው ትክክል ?

መልስ

— ሐጃጆች በጠትላላ በእየር በባሕርም ሆነ በምድር ሲገዙ ሊሕራም የሚያደርጉት በሚያቋርጡት ወይንም በሚቀርባቸው የሚቃት ክልል ላይ ነው ። ረሱልም (ሰላላው ዓለይሂ ወስሰም) የሚቃት ክልሎችን ሰጠሰኑ (ሐጅና ዑምራ ለሚፈልግ የክልሉ ነዋሪዎች እንዲሁም በነሱ በኩል ለሚመጡ) በማለት ንልፀፀል። ጅዳ ግን ከጅዳ ውጪ ለሚመጡ ሚቃት ሊሆን አይችልም። ጅዳ ሚቃት የሚሆነው ለነዋሪዎችና ለተለያዩ ጉዳይ መጥተው ሐጅና ዑምራ ለሚፈልጉ መስሊሞች ብቻ ነው ።

ዓብዱል ማዚን ቤን ማዝ ረሐሙዳዊ

ጥያቄ

— አንድ ሰው ሰራሱ ከዚህ በፊት ሐጅ አደርጎ ሰውለተኞች ጊዜ ሐጅ ለማድረግ ነይቶ ዓረፋ ክደረሰ በኋላ የሐጃኝ ኒያ ለዘመዱ መቀየር ይችላል ወይንስ አይችልም ?

መልስ

— አንድ ሰው ሰራሱ ሐጅ ለማድረግ ነይቶ ሊሕራም ካደረገ በኋላ የትም ቦታ ቢሆን ለማንም ሰው ኒያውን መቀየር አይችልም ሐጃኝ ሰራሱ መጨረስ አለበት ። አላህም በቁርአን

وَأَتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ
سورة البقرة ١٩٦

ትርጉም:- ((ሐጅና ዑምራን ለአላህ ሙሉ)) ብሏልና አል ዘተራዊ 196

ዓብዱል ማዚን ቤን ማዝ ረሐሙዳዊ

ሰራሱ ሊሕራም ከነሃተ ሰራሱ መጨረስ ግዴታው ነው መጀመርያ ሰራሱ ሐጅ ያደረገ ከሆነና ለሰው ከነሃተ ለነሃተለት ሰው መጨረስ ግዴታው ነው ።

ዓብዱል ማዚን ቤን ማዝ ረሐሙዳዊ

ጥያቄ

እናቱ የሞተችው ግና ልጅ እያለው ነው በእናቱ ሥም ሐጅ የሚያደርግ ሰው ተከራይቻለች አባቱም ሲሞት አላውቅም ነበር ከዚህም አንደሰማቱት ግን አባቱ ሐጅ አድርጎል ተብያለው አቡን ሰውላጆቹ የግድ እራሱ ሐጅ ማድረግ አልብኝ ወይንስ ከፍጹ በሰው ማስደረግ እችላለሁ ::?

መልስ

በደንቡ መሰረት ለራስህ ሐጅ ካደረግክ በኋላ ደክመህም ቢሆን ለወላጆችህ ሐጅ ብታደርግላቸው የተሻለ ነው ያለበልዝያ ለሰው ከፍለህም ብታስደርግላቸው ይቻላል :: በተጨማሪ በኪራይ የወከልከውን ሰው ከሐጅ ጋር ዑምራም እንዲያደርግላቸው ማዘዝ መብትህ ነው ይህ ደግሞ ለእሱ በረከ ሲሆን የአንተም ሥራ ያማረ ይሆናል:: አላህ የኛንም የናንተንም ሥራ ይቀበል ::

ጉዕዱል ግዚቧ ቢን ግዝ ረሴመዋኃይ

ጥያቄ

አንዲት ሴት የመጀመሪያ ፈርድ የሆነውን የሐጅ ሥህ - ሥርዓቶች በሚገባ ፈሰማ መከር ያስወረወረችው ግን በሰው ነው ምክንያቱም አባቷ ልጅ ይዞ ነበረና በዚህ ጉዳይ ችግር አለው ወይ?

መልስ

:- ምንም ችግር የለበትም በውክልና ማስወርወር ይቻላል በተለይ ለሴቶች ጀመራት ላይ መወርወር በጣም ከባድ ቦታ ነውና::

ጉዕዱል ግዚቧ ቢን ግዝ ረሴመዋኃይ

ጥያቄና መልስ (ፈታኞ)

እንደ ሰው በሕይወት እያሰ በውክልና ሰራሱ ሐጅ ማስደረግ ይችላል ?

ጥያቄ

መልስ

:- በሕይወት እያሰ ሰራሱ ሐጅ የሚያስደርግ ሰው በጣም ሶድሜው የገፋ ወይም ሕመምተኛ ከሆነ በውክልና ሐጅ ማስደረግ ይችላል ከረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንደተረጋገጠው :- እንዴ ሰው ለአባቱ « አባቱ ሐጅ ማድረግም ሆነ መጊዝ አይችልም ሐጅ ላድርግላት? ብሎ ሲጠይቅ (ለአባትህ ሐጅም ዑምራም አድርግላት) ብለውታል ::

ለላዋ ሴትሃ ለረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) አባቱ ሐጅ ግዴታ ሆኖበታል ሐጅ ለማድረግ ጉልበት የሰውም ስትላቸው (ለአባትሽ ሐጅ አድርጌ) ብለዋታል ::

ዓብዱል ማሪዝ ዪን ባዝ ራሐመዳህ

ጥያቄ

እንደ ሰው ሐጅ እንዲደረግላት ሳይናዘዝ ቢሞትና ከሞተ ዘኃላ ልጅ ሐጅ ዜያደርግላት ሚች ፈርድ የሆነው ሐጅ ይነሳልታልን?

መልስ

መሰለም ሆኖ ሰራሱ ሐጅ ያደረገ ልጅም ሆነ ሌላ ሰው ለሚች ሐጅ ካደረገላት የሚች ፈርድ የሆነው ሐጅ ይነሳልታል በሐዲስ እንደተረጋገጠው ኢብኑ ኦባስ (ራዲየላሁ ዓንዝ) እንዳወሩት ሴትሃዋ ለረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንቱ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ አባቱ ሽማግሌ በመሆኑ አላህ ፈርድ ያደረገውን ሐጅ ማድረግም ሆነ መንቀሳቀስ አይችልም እኔ ሐጅ ላድርግላት? ብላ ስትጠይቅ (አዎን አድርጌልት) ብለዋታል ::

ጥያቄ

አንድ ሐጅ የሚያደርግ ሰው ከጠዋፊል ኢፋዳ በፊት ሰዕይ ማድረግ ይችላል ?

መልስ

የሐጅ አይነት መፍረድ ወይም ቃሪን ከሆነ ከጠዋፊል ኢፋዳ በፊት ከጠዋፊል ቁዱም በኋላ የሐጅን ሰዕይ ማድረግ ይቻላል ረሱልም (ሰላላሁ ንላይሂ ወሰለም) የመስዋዕት ክብት ከነጹ ሰሐባዎች ጋር ከጠዋፊል ኢፋዳ በፊት የሐጅን ሰዕይ አድርገዋል ። ሐጁ መተመቲዕ ከሆነ ግን ሁለት ጊዜ ነው ሰዕይ መደረግ ያለበት ይኸውም

አንደኛው መካ እንደገባ ለዑምራ የሚያደርገው ሰዕይ ሲሆን **ሁለተኛው** ለሐጅ የሚያደርገው ሰዕይ ነው ለሐጅ የሚደረገው ሰዕይ ከጠዋፊል ኢፋዳ በኋላ ቢሆን ይመረጣል ምክንያቱም ሰዕዩ ለኢፋዳው ተከታይ ነውና ነገርግን ከጠዋፊል ኢፋዳ በፊት ሰዕይ ቢደረግም ምንም አይደለም ልዚሁም ረሱል (ሰላላሁ ንላይሂ ወሰለም) ዘንድ አንድ ሰው ከጠዋፍ በፊት ሰዕይ አደረገኩኝ ሲላቸው ምንም አይደለም ብለውታል ።

ሐጅ የሚያደርግ ሰው የዲድ ቀን አምስት ሥራ መሥራት ይችላል

- 1 - ጀመረቱል ክብራ ላይ ጠጠር መወርወር
- 2 - ማረድ
- 3 - ፀጉርን መላጪት ወይም ማሳጠር
- 4 - ካዕባን መጠጠፍ
- 5 - ሰዕይ ማድረግ ናቸው

- ሐጁ ቃሪን ወይም መፍረድ ከሆነና ከጠዋፊል ቁዱም በኋላ የሐጅ ሰዕይ ያደረገ ሲቀር ክላይ የተጠቀሱትን ቅደም ተከተል መጠበቅ የተችለ ነው ። ቅደም ተከተሉን ማቀያየር ምንም ችግር የለበትም ።

ጥያቄና መልስ (ፈቃዋ)

ጥያቄ

ሰራሱ ዑምራ ካደረገ በኋላ በድጋሚ ለአባቱ ክትገዳም ኢሕራም ነይቱ ዑምራ ያደረገ ሰው ዑምራው ተቀባይነት አሰጠን? ወይንስ ሌላጅ ኢሕራም ያደረገበት ክልል መመለስ አለበት?

መልስ

ለራሱ ዑምራ አድርጎ ኢሕራምን ከፈታህ በኋላ በምትለተለዩ ወይም ለደከሙ እባትህ ከፈለግክ ተገዳም ሂደህ ዑምራ ማድረግ ትችላለህ ወደ መጀመርያው የሚቃት ክልል መመለስ ግዴታ አይሆንብህም ።

በሳውዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

በኢሕራም ወቅት ድምፅን ከፍ አድርጎ መነሣት ይጠቃልን?

መልስ

መስሊም በማንኛውም ሥራ ላይ ድምፁን አስምቶ መነሣት የለበትም ፡ ከነብዩ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) እንደተገኘው ኢሕራም ላይ ብቻ ድምፅን ከፍ አድርጎ መነሣት ይቻላል ፡ በሰላትና በጠዋፍ ላይ ግን በኒያ ወቅት ፈፅሞ ድምፅን ማስማት የለበትም ይህን ያህል ልሰማድ ነይቻለሁ ይህን ያህል ልጠውፍ ነይቻለሁ ማለቱ በዲን ላይ ፈጠራ (ቢድዓ) ነው በሰላትና በጠዋፍ ወቅት ድምፅ አስምቶ መነሣት የሚፈቀድ ቢሆን ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) ለሀሙስታቸው ይገልፁት ነበር ስለፎችም ከሁሉም በፊት ይከተሉ ነበር ።

እንግዲህ ከነብዩም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) ሆነ ከሌላዎች ያልተገኘ ነገር በዲን ላይ መጨመር ፈጠራ (ቢድዓ) ነው ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) እንዲህ ብለዋል ።

(ከሁሉም ነገር የተጠሳው መጥፎ ወሬ ነው መጥፎ ወሬ ደግሞ ፈጠራ ነው ፈጠራ ደግሞ ጥመት ነው) መስሊም

ለላው ሐዲስ (ከዲን ያልሆነ ነገር በዲናችን ላይ የፈጠረ (ወደራሱ ተመላሽ ነው) ተቀባይነት የለውም) ቡገሬና መስሊም የተሰማመዱት ሐዲስ

ለላው (ከዲናችን ያልሆነ ሥራን የሠራ ሥራው ተመላሽ ነው) መስሊም ፎገዘውታል

ጥያቄ

የማጠቃለያ ጠዋፍ (ጠዋራል ኢፋዳ) ጋር አብሮ በኒያ የመሰናበቻ ጠዋፍ (ጠዋራል ወዳሪ) አድርጎ ወድያውኑ ወደመጣውት ሃዘ መመለስ ይቻላል?

መልስ

ምንም ችግር የለበትም የሐድና ሥራ ሁሉ አጠናቆ ጠዋራል ኢፋዳ የቀረበት ሰው ለመሳፈር ከቸኮል ጠዋራል ኢፋዳና ጠዋራል ወዳሪ በአንድ ላይ ነይቶ መጠወፍ ይቻላል ። ለዋብቻ መጠወፉ ግን የበለጠ ምንዳ ያስገኛል ።

ገብዓል ገጸዝ ቤን ገዘ

ጥያቄ

እኔ የምኖረው ጅዳ ከተማው በሰሜን ነው ሰዓት ጊዜ ሐድና አድርጌያለሁ ታዲያ አንድም ጊዜ የመሰናበቻ ጠዋፍ (ጠዋራል ወዳሪ) ጠውራ አላውቅም ምክንያቱም ሰዎች ሐድና ነዋሪ የመሰናበቻ ጠዋፍ የለውም ሲሉ ሰዎቻልሁ ታዲያ ሐድና ትክክል ነው ወይንስ እንዴት ነው?

መልስ

የጅዳ ነዋሪዎችም ሆኑ ሌሎች ከሐድና መልስ የመሰናበቻ ጠዋፍ ማድረግ ግዴታቸው ነው መረጃውም ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ለሐዲጆች ዲስኩር (ኹጥባ) ሲያደርጉ

(ማናችሁም ብትሆኑ የመጨረሻ የሐድና ሥራችሁ በአላህ ቤት ሳታደርጉ እንዳትጊዙ) ይሉ ነበር

መሰላም ሌሌ

ሰሐሐይን ሐዲስ ላይ ኢብኑ አባስ እንዲህ ብለዋል

(ሰዎች የመጨረሻ የሐድና) ሥራቸው በአላህ ቤት እንዲሆን ሲታዘዝ በወር አበባ ላይ ላሉ ሴቶች ብቻ ቀሰላቸው) ብለዋል

ጠዋራል ወዳሪ የተወሰነ ሐድና ማረጃ ግዴታ ይሆንዋል እርዳም በግ ወይንም ፍየል ሲሆን ለሰዓት ሆኖ ግመል ወይንም በራ ማረጃ ይቻላል የታረደውንም ለመሳ ደሆች አከፋፍሎ ከወፀ ጋር አስተግፋር ማድረግ አለበት።

ጥያቄና መልስ (ፈቃድ)

ጥያቄ

እንደ ሰው ስምሳሌ ጠዋፍ ሲያደርግ አምስተኛው ዙር ግማሽ ላይ እያለ ፈርድ ሰላት ጀምሮ ለመስገድ ጠዋፍን ዚያቋርጥ ክስላት ዜጃላ አምስተኛውን ዙር ንቅመዛቸው ይታኝው የሚቀናሰው ወይንስ ግማሹን ዙር ስርዐት እንደገና ከፊጆረል አስወድ እንደ አዲስ መጀመር አለበት ?

መልስ

በእንደዚህ አይነት ኢጋጣሚ ግማሹ ዙር መሰረዝ የለበትም ከኢማም ጋር ለመስገድ ጠዋፍን ካቋረጡ ሰላቱ ሲያበቃ ከቋረጡበት ዕታ ነው መጀመር ያለበት።

በሳዑዲያ የዓሊሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

አኛ አውስትራሊያ የምንኖር ሙስሊሞች በዚህ ዓመት ብዙ ሆነን ፈርድ የሆነውን ሐጅ ለማድረግ ስለምንፈልግ ተከትተናል ጉዟችንም ስምሳሌ የመጀመርያ መነሻችን ሲድኒ ከተማ ከሆነ በአየር የምናልፍባቸው ከተሞች አቡዲቢ ፣ ባህሬን ፣ ጅዳናቸው ታድያ ኢሕራም የምናደርግበት ሚቃታችን የት ነው ? ሲድኒ ከተማ ላይ ነው ኢሕራም የምናደርገው ወይንስ ያገኘው ዕታ ላይ ነው ?

መልስ

ሐጅም ሆነ ዑምራ ለሚያደርጉ ሁሉ ሲድኒ አቡዲቢም ሆነ ባህሬን ሚቃት ሊሆኑ እይቻሉም ጅዳም ቢያን ለነዋሪዎቹ ነው እንጂ ለእንደናንተ አይነቱ ሚቃት አይሆንም።

ረሱል (ሰላላው ዓለይሂ ወስለም) የሚቃት ዐታዎችን ሲጠቁሙ

(ሐጅና ዑምራ ለሚፈልግ ሰክልሉ ነዋሪዎች እንዲሁም በነሱ በኩል ለሚያልፉ) ብለው ወስነዋል። ስለዚህ አየር ላይ ሆናችሁ የምታልፉበትን የሚቃት ክልል ለአስተናጋጆች መጠየቅ አለባችሁ የሚቃትን ክልል ኢሕራም ሳናደርግ እናልፈዋለን ብላችሁ ክስጋችሁ መጀመርያ የሚቃት ክልል ሳትደርሱ ለዑምራም ሆነ ለሐጅ ኢሕራም መሆኑ ትችላላችሁ።

ለኢሕራም ለመዘጋጀት መታጠቡን ፣ መበጃጀቱንና የኢሕራም ልብስ መልበስን የተመቻችሁ ዐታ ማድረግ ትችላላችሁ።

በሳዑዲያ የዓሊሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

ቂራን ነይቶ ሐጅና ዑምራን አንድ ላይ አድርጎ በግ አርዶ ሳያበላ ሳይያምም መነን ለቆ ራት ወዳለ ቦታ የተገዘ ምን ማድረግ አለበት?

መልስ

ማረድ ግዴታው ነው እራሱም ሆነ ሌላ ታማኝ ወኪል መክተል መከራማ ላይ ለቂራን ብሎ አርዶ ለመነ ደኅዎች አከፋፍሎ ለራሱም በልቶለት ለፈለገውም ከዛው ላይ ለስጦታ መቀነስ ይችላል ፡ እርዳን ካልቻለ ባለበት ቦታ እስር ቀን መያም አለበት ።

በሳቡዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

አንድ ሐጅ አድራጊ የሐጅ መመሪያችንና ግዴታዎችን ሁሉ አጠናቆ ጠዋፈል አፋዳና ጠዋፈል ጠዋፈ ብቻ ቀርጾት የሐጅ መጨረሻ ቀን መያምንም አያመል ተሽረት ሁለተኛው ቀን ጠዋፈል አፋዳ አድርጎ በኒያ ለጠዋፈል ጠዋፈም ይሆንኛል ብሎ ከሳቡዲ አረቢያ ውጪ ጠደሚየርባት ሃገር ቢመለስ ይቆያለታልን?

መልስ

ጉዳዩ እሱ እንደሚለው ሆኖ ጠዋፈል አፋዳ አድርጎ በቀጥታ መነ ከተማን ለቆ የሚወጣ ከሆነ ይበቃልታል ምክንያቱም ጠዋፈል አፋዳ ሲነዩት ለአፋዳም ለወዳዳም ብሎ መነዩት ይችላል ከዛ በፊት ግን ለመጨረሻ ጊዜ ጀመራችሁ ላይ ሁሉ ከወረወረ በኋላ መሆን አለበት።

በሳቡዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄና መልስ (ፈታዋ)

ጥያቄ

መፍሪድ ሆኜ ሐጅ ሳደርግ ንገሩ ከመሳደግ በፊት ጠዋፍና ሰዕይ ካደረግኩኝ በኋላ ከዐረፋ ስመልስ ከጠዋራል አፋዳ ጋር ሰዕይ ማድረግ ይገባኛል ወይ ?

መልስ

ሐጅ መፍሪድ ስለሆነ በዚህ በቂ ነው ፡ ዑምራና ሐጅን እቅራኝቱ ቃሪን የነዩተ ከሆነም መካ እንደደረሰ ጠዋፍና ሰዕይ ስድርኝ በኢሕራሙ ከቆየ መፍሪድም ሆነ ቃሪን ኢሕራሙን ሳይፈታ ያደረገው ሰዕይ በቂ ነው ሌላ ሰዕይ የለባቸውም እስከ ዙልሐጃ ስምንት ኢሕራሙን ሳይፈታ የዓድ ቀን የሚያደርገው ጠዋራል አፋዳ ብቻ ይብቃዋል ፡፡ ቃሪን ከሆነ የመስዋዕት ክብቱን (ሐዳይ) ካረደ በኋላ ጠዋራል አፋዳ ብቻ ነው የሚያደርገው፡፡ ሁለት ጊዜ ሰዕይ ማድረግ የሚገባው ዑምራና ሐጅን አንድ ላይ የሚያደርግ (መተመቲዕ) የነዩተ ብቻ ነው ፡፡ ይኸውም ፡፡ ለዑምራ ነይቱ ጠዋፍና ሰዕይ ካደረገ በኋላ ኢሕራሙን ፈትቶ እንደገና ለሐጅ ኢሕራም ሲያደርግ ሌላ የሐጅ ሰዕይ ይኖርበታል ፡፡

በሳቡዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

ሐጅም ዑምራም ሳይፈልግ ጠይ መካ መረዝ ሞን ንግር አለበት ?

መልስ

ሐጅም ሆነ ዑምራ ሳይፈልግ ወደ መካ የሚገባ ነጋዴ ፣ ሠራተኛ ፣ ፖስተኛ ፣ ሾፌርም ሆነ ሌሎች በፍላጎታቸው ካልሆነ በስተቀር መካ ስለሚገቡ የገድ ኢሕራም ያድርጉ አይባልም፡፡ ሐዳስ ስሒሐ ላይ እንደተዘገበው ረሱል (ስለላሁ ዓልይሂ ወስለም) እንዳበራሩት (ለሚታት ክልል ነዋሪዎችና ከነሱ ወገን ላልሆኑ በነሱ በኩል ለሚያልፉ ሐጅና ዑምራ ለሚፈልግ) ብለዋል ፡፡ ከዚህ የምንረዳው በሚታት በኩል የሚያልፍ ሐጅም ሆነ ዑምራ የሚያፈልግ ከሆነ ያለኢሕራም ማለፍ ይቻላል ማለት ነው ፡፡ ይህም አላህ ለባርያው ስለሚያዝን አግርቶለት ነው ፡፡

ጥያቄ

መልስ

መተመረቅ ወይም ቃሪን የሆነ ሐድ ለመስዋዕት (ሐድይ)

የማህን አርሮ ካላገኘ ምን ማድረግ አለበት ?

መተመረቅ ወይም ቃሪን ዘንግ ማድረግ ያልቻለ የግድ ሦስት ቀን ሐድ ላይ ሰባት ቀን ወደ ቤተሰቡ ሊመሰስ ባጠቃላይ አሥር ቀን መያም አለበት ሐድ ላይ የሚያማቸውን ሦስት ቀኖች ከረለን ከዜልሐዲ ስምንት ቤራት ወይም ሦስቱን አያመል ተሽረቅ መያም ምርጫ አለው አላህም በቁርአን ሲገልፅ ፡-

﴿وَاتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ آذًى مِنْ رَأْسِهِ فَجِدْدَةٌ مِنْ صِبَاٍ أَوْ صِدْقٌ أَوْ ضَلُوكَ فَإِذَا أَتَيْتُمْ مَن تَعْلَمُ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلًا حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

ትርጉም ((ሐድንና ዑምራንም ለአላህ መብ ብትታገዱም ከሃድይ (ከመሥዋዕት) የተገራውን (መሠዋት) አለባችሁ ሀድዩም እስፍራው እስከሚደርስ ድረስ ራሶቻችሁን አትላጩ ከእናንተ ውስጥ በሽተኛ ወይም በራሱ እውነት ያለበት የሆነ ሰው (በላጭ) ከያም ወይም ከምዕዋት ወይም ከመሥዋዕት ቢዛ አለበት ፀጥታም ባገኛችሁ ጊዜ እስከ ሐድ በዑምራም የተጣቀመ ሰው ከሐድይ የተገራውን (መሠዋት) አለበት ያላገኘም ሰው ሦስትን ቀኖች በሐድ ወራት ሰባትንም በተመለሳችሁ ጊዜ መያም አለበት ይህች አሥር (ቀናት) ናት ይህም (ሕግ) ቤተሰቦቹ ከክልሉ መስጊድ አትራቢያ ላልሆኑ ነው አላህንም ፍሩ አላህም ቅጣተ ብርቱ መሆኑን ዕውቁ ፡፡)) ስሪቀል አል ባቱሪ 195 በ-ካሪ ላይ አመል መ-አሚን ዓሊሻ እና ኢብኑ ቡመር (ረዲዮሳዚ ዓንባም)

(አያመል ተሽረቅ መያም ለማንም አልተፈቀደም መስዋዕት (ሐድይ) ማትረብ ላልቻለ ብቻ ሲቀር) ብልዋል ፡-

- የረለን ከሃረፋ ቀን ቤራት ሦስት ቀኖች መያም የተመረጠ ነው ምንንምም የሃረፋ ቀን ማፍታዎሩ ሱና ነው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) የሃረፋ ቀን ሃረፋ ላይ እፍጥረዋል መያምም ከልክለዋል ሦስቱን የተጠቀሱትን ቀኖችም ዘንግ ወደ ዘንግ ሊመለሱ የሚረሙት ሰባት ቀኖች እከታትሉም ዘንግ አላያይሩ መያም ይቻላል ፡-

وَسَعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ

ማረድ ያተቀው ለማረዳ ለውን ከመለመን አሥር ቀን መያሙ የተሻለ ነው፡፡ ከቢራብ ተሰብቶ ወልእዳህ

ጥያቄና መልስ (ፈቃድ)

ጥያቄ

በሐጅ ወቅት ሴት የወር አበባ ሰጊዜው እንዲቆምላት ወይም እንዲዘገይላት ኪኒን መጠቀም ትችላለችን ?

መልስ

ሴት በሐጅ ወቅትም ሆነ በረመዳን አሰው ጋር ለመጋገም የወር አበባን የሚያቆም ኪኒን መጠቀም ትችላለች ኪኒን ከመውሰዱ በፊት ግን የህክምና ባለሙያ ማማክር አለባት።
ጥያቄ

ጥያቄ

ከሐጅ ወርች በፊት ሚቃት የደረሰ ምን ማድረግ አለበት ?

መልስ

ሚቃት የደረሰ ሰው በሁለት መልኩ ይታያል ፡-

አንደኛ - ከሐጅ ወርች ውጪ ለምሳሌ በሻዕባንና በረመዳን ሚቃት የደረሰ ትክክለኛው ሱና ለዑምራ ብሎ ኢሕራም አድርጎ በልቡ ነይቶ ለበይክ ዑምራ ወይም አላሁመ ለበይክ ዑምራ በማለት ደጋግሞ ተልቢያ ይላል መካ የእላህ ቤት እንደደረሰ ካዕባውን ሰባት ጊዜ ይጠውራውና መቃመ ኢብራሂም አካባቢ ረከዓተይን ስግዶ ሰዕይ ለማድረግ ወደ ሰፋ መርዋ መመላለሻ ይሂዳል ሰዕዩን እንደጨረሰ የራስ ፀጉሩን ተላፍቶ ወይም አሳጥሮ ዑምራው ተጠናቀቀ ማለት ነው በመቀጠል በኢሕራም ወቅት የተከለከሉት ሁሉ ይፈቀዳሉታል።

ሁለተኛ - በሐጅ ወርች ማለትም ሸዋል ፤ ቡልቃዕዳ እና የመጀመርያዎቹ የቡልሐጃ ዘጠኝ ቀኖች እሥረኛውን ሌሊት ጨምሮ ሚቃት የደረሰ ሦስት እይነት አማራጮች አሉት ይኸውም ሐጅን ለብቻ ማድረግ ፤ ዑምራ ለብቻ ማድረግ፤ ሐጅና ዑምራን አንድ ላይ ማድረግ ናቸው።

ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በቡልቃዕዳ ወር የመሰናበቻውን ሐጅ ለማድረግ ሚቃት ሲደርሱ ለሰሐቦቻቸው ምስቱን የሐጅና ዑምራ አፈፃፀም (ጉሰክ) ነው ያስመረጧቸው ፡

-ለላው ከሐጅ ወርች ውጪ ሚቃት የደረሰ ከብት ያልነፃ ከሆነ ለዑምራ ነይቶ በተብራራው መሠረት ይፈፅማል ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ለሰሐቦቻቸው ወደ መካ ሲታረቡ ከብት ላልነዱት ኢሕራማቸውን ለዑምራ እንዲያደርጉ በማዘዝ መፈቀዱን አረጋግጠውላቸዋል ።

ከዚህ ቀስቂቅ ወልኢያህ በሺኾ ዓብዱል ሃዚዝ ቢን ባዝ

ጥያቄ

እናቱ ልድሜዋ የነፋ ቢሆንም ሐጅ ለማድረግ ትፈልጋልች ነበር ግን አብጅት የሚገዟ የሲጋ ዘመድ (መስከረም) የላትም መስከረም ቢገኝም መጨረሻ በባም የነፈ ነው ይከብዛል ታዲያ ምን ማድረግ አለብን ?

መልስ

ሴት በሰድሜዋ አረጋዊ ሆነችም ወጣት ያለመስከረም ሐጅም ቢሆን መሢድ አይፈቀድላትም ስለዚህ ሐጅም ግዴታ አይሆንባትም ፡ ከመስከረም ጋር ለመገዝ ከተላካላት ሐጅ ማድረግ አለባት ምናልባት ሐጅ ሳታደርግ ከሞተች በገንዘቧ ሐጅ ማስደረግ ይቻላል ወይንም አንድ ዘመዷ ገንዘቡን ለግሶ ሐጅ ቢያስደርግላት በባም የተወደደ ሥራ ነው።

ገብረል ገብረበ ሲገ ገበ

ጥያቄ

በእንደተ አይነት ሁኔታ ነው በመክል ማስመርመር የሚቻለው ? ለመባኑ በመክል ማስመርመር የማይቻልበት ቀን አለ ወይ ?

መልስ

ሁሉም ጀመራቶች ላይ በውክልና ማስመርመር ይቻላል እነሱም ፡ ለሕመምተኛ ፣ ለደካማ ፣ ለደህንነቷ የምትሰጋ እርጉዝ ሴት ፣ ሕፃን የሚጠብቅላት የማታገኝ አጥቢ እናት ፣ - ሽማግሌዎችና አረጋውያን ሲሆኑ ሐጅ ለሚያደርጉ ሕፃናትም አላገደዎቻቸው ወይንም ጠባቂዎቻቸው ሊወረውሩላቸው ይችላሉ።

- ውክልና ወስዶ የሚወረውረው ሰው በእንዱ ጀመራት ላይ መጀመርያ ለራሱ ወርውሮ በማስከተል ለተወሰነው ሰው ይወረውራል በዚህ መልኩ ሁሉንም ጀመራት ያዳርሳል ።

- ውክልናውን ወስዶ የሚወረውረው ሰው የሚያደርገው ሐጅ ፈርድ ሳይሆን ተጨማሪ (ኅፍል) ከሆነ ውርወራውን ከራሱም ሆነ ከተወከለለት ሰው ቢጀምር ምንም ልውጥ የለውም ዋናው መዘንጋት የለለበት ውክልናውን ወስዶ የሚወረውረው ሰው ሐጅ እያደረገ መሆን አለበት በወቅቱ ሐጅ ያላደረገ ሰው ለሐጂደች ውክልና ወስዶ መመርመር አይችልም ።

ገብረል ገብረበ ሲገ ገበ

ጥያቄና መልስ (ፈቃድ)

ጥያቄ

በወር አበባ ወቅት ሳልጠራ እንዳንድ የቁርክን ተጽሕፎችን እንባለው ለመሆኑ ችግር አለበትን ? በዚህ ሥራዬስ ወንጀልኛ እሆናለሁ ?

መልስ

ብዙ ዓሊሞች እንደሚስማሙበት በወር አበባና በወሊድ ደም ወቅት ያሉ ሴቶች ማንኛውንም አይነት ኪታብ መቅራት ሲችሉ ቁርክንንም ቢሆን ገዡን ሳይነኩት በቃላቸው መቅራት ይችላሉ ። ቁርክንን ፈፅሞ መቅራት የማይችለው ጄኑብ የሆነ ሰው ነው ጄኑብም ቢሆን ግን ምናልባት ከቁርክን አንቀፅ ከመሐሉ መቅራት ይችላል ።

በሐዲስ እንደተረጋገጠው ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወስሰም) ከጆናባ በስተቀር ቁርክን ለመቅራት የሚያግዳቸው ነገር አልነበረም።

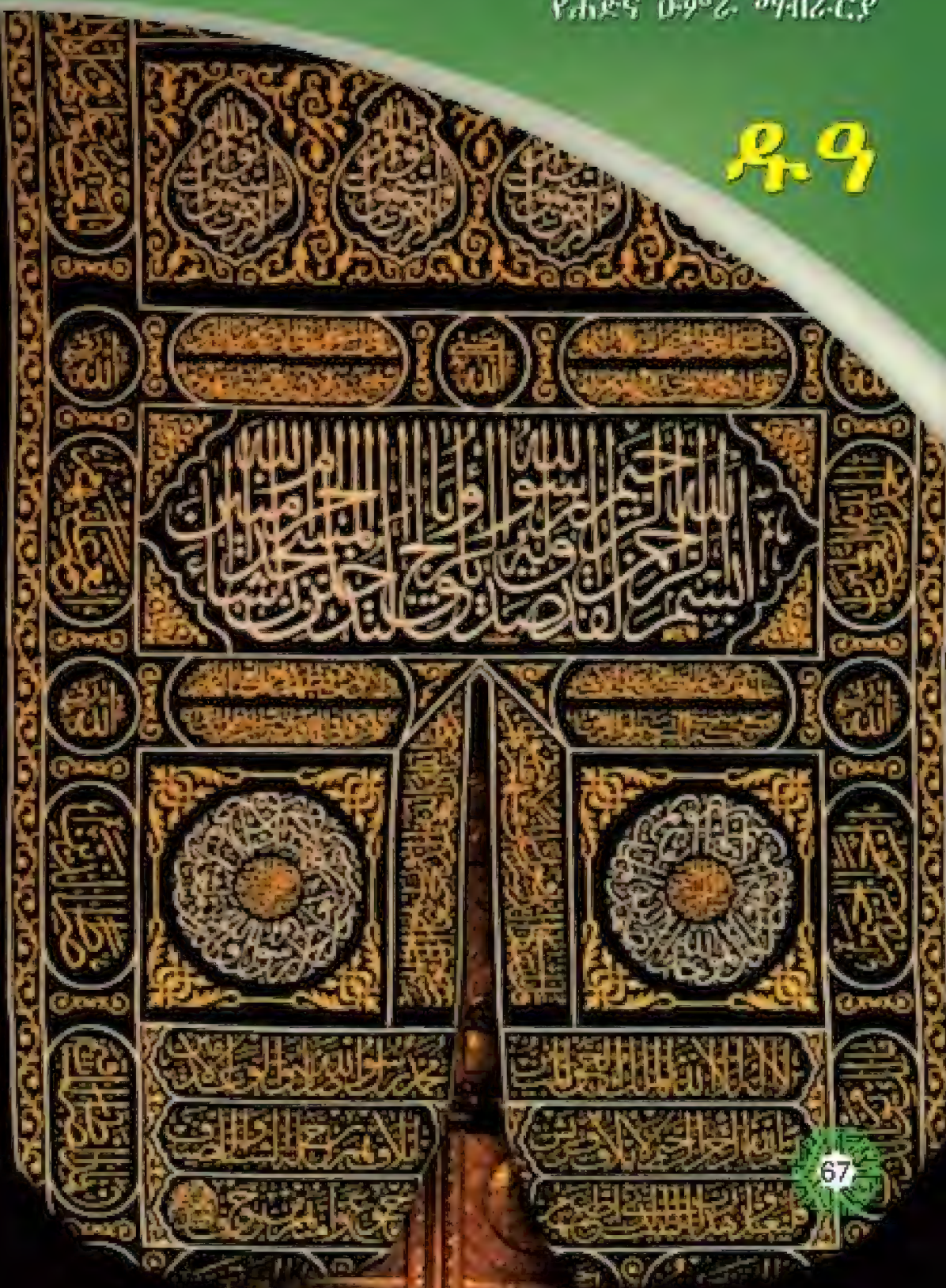
ጥያቄ

ቀዝቃዛ በማደርግበት ጊዜ ክልክል መሆኑን ሳላውቅ ሴቶች ፊታቸውን የሚሸፍኑበትን ቡርቃ (ኒቃብ) ለበሰኩች ታድያ አሁን ለሰዊተ-ጤማዳሽው (ከፋራው) ምንድን ነው ?

መልስ

ቡርቃ (ኒቃብ) ሴቶች ፊታቸውን የሚሸፍኑበት በአናት የሚታሰር ጨርቅ በኢስራም ወቅት ክልክል ነው ፡ በኢስራም ወቅት ኒቃብ የለበሰች ሴት ፊዲያ ግዴታ ይሆንባታል ይኸውም በግ ማረድ ወይም ስድስት ምስኪን ማብላት ወይም ሃሰት ቀን መያም ናቸው ነገር ግን ፊዲያውን ለመነስ ቅድመ ሁኔታ (ሸርጥ) አለው ሸርጡም በኢስራም ወቅት ኒቃብ ያደረገችው ሸሪዓዊ ደንቡን ባለማወቅ ወይም እረስታ ከሆነ ፊዲያ መነስ የለባትም ፊዲያ ግዴታ የሚሆንበት በኢስራም ወቅት ክልክሎችን አውቆ የተዳረረ ብቻ ነው ።

፩፡፩

ረሱል (ጠላላው 'ዓለይሂ ወሰለም') እንዳሉት ምርጥ ዱዓ ማለት የዓረፋ ቀን ዱዓ ሲሆን እኔና ነብያችን ከተናገርናቸው ምርጥ ቃል ብለው የሚከተሉትን ጠቅሰዋል፡-

ላኪላሃ ኢሰላህ መከደህ ሳሽሪሰሰህ

ሰላላሙልከው ጠላላውል ሐምዱ

ፍሐዪ ጠየማቱ ጠላው 'ዓላ ኩሊ ሸይኢን ቀዲር

ልላው በሐዲስ እንደተረጋገጠው ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) አላህ ዘንድ የተወደዱት ቃላት አራት ናቸው ፡- ብለዋል፡፡ እነሱም፡-

ሰ-ቤሐንሲህ ወልሐምዱ ሲላህ

ወላኢላሃ ኢሰላህ ወሳኦ ኢከበር

- ይህንን ዚክር ሃሳብ ሳይሳኩን በተሞና መደጋም የተወደደ ነው ፡፡

በተጨማሪ በዚህ ሰተክበረው ቀን የታጠቁ ዱዓዎችንና ዚክሮችን

ማጠቀስ በጣም ተገቢ ነው፡፡

ከዱዓዎችም ፡-

● ሰ-ቤሐንሲህ ወቤሐምዱሂ ሰ-ቤሐንሲሂል ዓዚም

● ከጉድለት የጠራው አላህ ምስጉን ነው የጠራው አላህ ከቡር ነው -

ላኢላሃ ኢላ አንተ ሰ-ቤሐንከ ኢኒ ኩንቱ ሚንሂሊሚን

● ካንተ በሥተቀር ጌታ የለም የጠራህ (አላህ) ሆይ እኔ ከበዳሮች ነኝ

● ላኢሊሃ ኢሰላህ ወላንጠላዬ ኢላ ኢያሁ ለሁ ኒሶማ ወለሁል ፈድል

ወለሁል ሰናኤል ሐሰን

- ከአላህ በስተቀር ጌታ የለም ከሱ በስተቀር ማንንም እንገጣም ዘጋ በረከትና ውሳኔ ለሱ ብቻ ነው

● ላኢላሃ ኢሰላህ መ-ኸልሲን ለሁዲን ወለሙ ከሪሃል ካፊናን ፡፡

● ከአላህ በስተቀር ጌታ የለም ምንም እንኳን ካፊርኝ ቢጠለም ሃይማኖት ፍፁም ለሱ ብቻ ነው

ሊሐውሉ ወላ ቁጠተ ኢላ በላህ

አላህ የሌለበት ሐይልም ሆነ ጥንታሪ የለም

● ረበና አቲና ፊዱንያ ሐሰነተን ወራል አሺረተ ሐሰነተን ወቂና አሳበናር ፡፡

ጌታችን (አላህ) ሆይ በዱንያ ያማረውን ስጠን በአሺራም ያማረውን ስጠን ከአላት ቅጣትም ጠብቅን ፡፡

﴿قُلْ أَتَقُولُ لَا مَعَٰلِيَ إِلَّا بِاللَّهِ ۖ يُسَكِّرُ وَيَخْفِىٰ ۚ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا نَسْمَعُ وَنَحْنُ لَا نَعْلَمُ شَيْئًا مِّنْهُ ۚ﴾

ትርጉም ((ጌታችሁም አለ ፡- ለምኑኝ እቀበላችኋለሁና እነዛ እኔን ከመገዛት የሚከሩት ተዋራጆች ሆነው ገሃነምን በእርግጥ ይገባሉ፡፡) ሐፊትል አል ጋፈር ወ ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) (ሃያሉ ጌታችሁ የሚያፍር ሊጋሽ ነው ወደ እሱ የተዘረጉ የባርያውን እጆች ባዶቡን መመለስ ያፍራል)ብለዋል

ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መሰሊም በዱዓው ውስጥ ዘመድ መቀረጥና ወንጀል ሳይቀላቅል ሲለምን ከምስት ነገር አንዱን ሳይሰጠው አይቀርም (ይኸውም) ዱዓው ውጤቱ ይዘገያል ፤ ወይንም ለአሺራው ይቀመጥሳታል ፤ ወይንም የዱዓው ተመጣጣኝ የሆነ አደጋ ይመክትላታል፡፡

ሰሐቦችም ታድያ ዱዓ እናጠባ ? ሲሉ አላህ ውሳኔው የጠባ ነው አሳቸው

የዱዳ ሥነ ሥርዓት

- ፍጹም ለእሳህ መሆን
- ዱዳ ሲጀምሩና ሲጨርሱ እሳህን እያመሰገኑና እያወደሱ በረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ላይ ሰላዋት ማውረድ ፡፡
- ሳይጠራጠሩ በፅኑ አቋም ዱዳዬን ይተበለኛል ብሎ መመኘት
- በዱዳ ወቅት ልብን መስብሰብ
- በችግርም ሆነ በደስታ ጊዜ ዱዳ ማብዛት
- ከእሳህ በስተቀር ወደ ማንም ዱዳ ያለማድረግ
- በራስ ላይ በቤተሰብ በልጅና በንብረት ላይ መጥፎ ዱዳ ያለማድረግ
- ድምፅን ዝቅ አድርጎ ሳይሞሁ በእሳህ ፍራቻ ዱዳ ማድረግ
- በሰሩት ወንጀል ጥፋተኝነትን አምኖ ለእሳህ ምህረት መጠየቅ ያገኙትንም ፀጋ ከእሳህ መሆኑን አውቆ ማመስገን
- በዱዳ ወቅት ከይዩልኝ መራት ከሁሉም ሀሳብ ነፃ ሆኖ ቤተመስቦ በተስፋና በፍራቻ ዱዳ ማድረግ
- የበደሉትን ሰው በደሉን መካስና ተውበት ማድረግ
- ዱዳን ምስት ጊዜ መደጋገም
- በዱዳ ጊዜ ሁለት እጆችን መዘርጋት
- ከተመቸ በዱዳ ጊዜ ውዴዕ ማድረግ
- በዱዳ ጊዜ ረጋ ብሎ ከእሳህ ጋር ሥነ - ሥርዓት መጠበቅ

ረሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም)

(ዱዳ ዓቢዳ ነው)

የዱዳ ሥነ ሥርዓት

- ሰሰው ዱዳ ከማድረግ በፊት መጀመርያ ለራስ ዱዳ ማድረግ ምሳሌ :- አላህ ሆይ ማረኝ እከሌንም ማረው ማለት።
- አላህን ባማሩ ስሞቹና በላቁ ባሕርያቱ እማላጅነት ዱዳ ማድረግ ወይም ዱዳ የሚያደርገው ሰው እራሱ የሰራውን ሽይሮ ሥራ እስታውሶ እየጠቀሰ ዱዳ ማድረግ ወይም በሕይወት ባለና አጠገብ በሚገኝ ሷሊህ ሰው ዱዳ ማስደረግ።
- የሚበሉት የሚጠጡትና የሚለብሱት ሁሉ ሐላል መሆን አለባቸው።
- ዝምድናን በመቁረጥ ወይም ወንጀል በሆኑ ነገሮች ዱዳ ያለማድረግ።
- ዱዳ የሚያደርግ ሰው በመልካም እያዘዘ ከመኖሪያ የሚከለክልና ከወንጀል የራቀ መሆን አለበት።

ዱዳ ተቀባይነት ያላባቸው ወቅቶች

- በምሽት ላይ
- ከሰላቶች በኋላ
- ከአዋንና ከሊቃም መካከል ባለው ጊዜ
- በተለይ በመጨረሻ ሲሶ ሊሊት
- ዝናብ በሚጥልበት ጊዜ
- በጄምዳ ዕለት በመጨረሻው ክፍለ ጊዜ
- ከእውነተኛ ኒያ ጋር የዘምዘም ሙሃ ሲጠጣ
- በሱጁድ ወቅት

ዱዓ ተቀባይነት ያለባቸው ወቅቶች

- መስለም ለመስለም ወንድመ ዱዓ ሲያደርግ
- የግረፋ ቀን የሚደረግ ዱዓ
- መስለምች በተሰባሰቡበት የዳዕዋ ቦታ
- የመንገደኛ ዱዓ
- ሷሊሐ ልጅ ለወላጆቹ የሚያደርገው ዱዓ
- ከውዱዕ በኋላ በሱና የሚደረግ ዱዓ
- ትንሹ ጀመራት ላይ ጠጠር ከተወረወረ በኋላ
- መካከለኛው ጀመራት ላይ ጠጠር ከተወረወረ በኋላ
- ካዕባ ውስጥ የሚደረግ ዱዓ (ሂጅር የሚባለው ክልል ውስጥ የሰገደ የካዕባው ውስጣዊው ክልል ነው)
- የሰፋ ኮረብታ ላይ የሚደረግ ዱዓ
- የመርዋ ኮረብታ ላይ የሚደረግ ዱዓ
- መዝደሊፋ መሸጋረል - ሐረም ላይ የሚደረግ ዱዓ

መስለም ያለአንዳች ጥርጥር ምንግዘም የትም ቦታ ቢሆን ከዱዓ መለየት የለበትም

-- ጥራት የተገባው አላፅ ለባርያው በጣም የቀረበ መሆኑን በቁርአን ሲገልፅ ፡-

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ

إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

ትርጉም ((ባርቶም ከኔ በጠየቁህ ጊዜ (አንዲህ በላቸው) ፡- እኔ ቅርብ ነኝ የለማኝንም ፀሎት በለመነኝ ጊዜ እቀበለዋለሁ ስለዚህ ለኔ ይታዘዙ በኔም ይመኑ እነሱም ሊመሩ ይከጀላልና፡፡)) አል በፋሪህ 186

ነገር ግን በዱዓ የተለየ ወቅት ፡ ጊዜና ፡ ሁኔታን መምረጥ የተሻለ ነው

የተመረጡ ዲናሞች

በዓረፋ በመዝደል፣ እና በሌሎችም ዘታዎች የሚደረጉ ተስማሚ ዲናሞችና ሌሎችም እንዳመችኑ፣ የሚደረጉ ዲናሞች።

አላህ ሆይ

በሌይማኖቱ በዓለማዊ ሕይወቱ በቤተሰቡ እና በንብረቱ ሰላምና ምህረት እጠይቅዋለሁ።

አላህ ሆይ ገበያዬን ሸፍንልኝ ፣ ከፍርዣት አረጋጋኝ አላህ ሆይ ከፊት ለፊቱ ፣ ከበስተኋላዬ ፣ ከበስተቀኝ ፣ ከበስተግራዬ ፣ እና ከበስተላዬ ጠብቀኝ ። ከበስተታችም ከሚገጥመኝ እንክን በህያልነትህ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ

ለእኮላቴ ጤና ስጠኝ ፣ አላህ ሆይ ። ለመስማዬ ጤና ስጠኝ ፣ አላህ ሆይ ። ለማይበት ጤና ስጠኝ ፣ ከእንተ በስተቀር ጌታ የለም ፣ አላህ ሆይ ። እንተ ጌታዬ ነህ ከእንተ በስተቀር ጌታ የለም የፈጠርክኝ አንተ ነህ እኔ ባርያህ ነኝ ።

አላህ ሆይ እኔ የቻልኩትን ያህል ላንተ ልገዛ በገዛሁት ቃልና እደራሁን በማክበር ላይ ነኝ ከሰራሁት ወንጀል በእንተ እጠበቃለሁ የዋልክልኝ ዐጋ ከእንተ መሆኑን አምናለሁ ፣ በሰራሁትም ወንጀል አምናለሁ ማረኝ ወንጀልን ከእንተ በስተቀር ማንም አይምርምና ። አላህ ሆይ ። ከሃዘንና ከጭንቀት በእንተ እጠበቃለሁ ፣ በዕዳ ተሸንፎ (ተዘናቆ) በእስጤናዬ ወንድ ከመሰቃየት በእንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ። ይህንን ቀን መጀመርያውን አስተካክለው ፣ መሐከሉን መልካም ዕድል ያለበት አድርገው ፣ መጨረሻውን የተዋጣለት አድርገው ። አንተ አዛኝና ሩሕሩሕ ሆይ በዱንያም ሆነ በእጼራ መልካሙን እጠይቅዋለሁ ።

አላህ ሆይ

የፈረድከውን እንድጠድ ፣ ከሞት በኋላ እንደደሰትና ወደ ተከበረው ፊትህ በማየት እንድረክ ፣ ካንተ መገናኘትን እንድናፋቅ እጠይቅዋለሁ ። ጌታዬ ። ከሚጎዳ ጠላት ፣ ከሚያጠም ፈተና ጠብቀኝ ፣ ጌታዬ ። እንዳልበድልም እንዳልበደልም ፣ ድንበር እንዳልጥስም እንዳይጣስብኝም ፣ ምሕረት የሌለው ስህተትና ወንጀል ከመሰራት በእንተ እጠበቃለሁ።

ጴጳ ማለት ሂደት ነው

አላህ ሆይ በዕድሜ መግፋት የጃጀ እንዳልሆን በአንተ እጠበቃለሁ ። አላህ ሆይ ፡- ለተሻለ ሥራና ፀባይ ምራኝ ወደ ተሻለው ከአንተ በስተቀር ማንም አይመራም ፡ መጥፎውን አስወግድልኝ መጥፎውን ከአንተ በስተቀር ማንም አያስወግድም ።

አላህ ሆይ በየይማኖቱ አስተካከለኝ ፤ በቱን አስፋልኝ ፤ ሲላዬን ባርክልኝ ፤ ጌታዬ ፡- ከችግር ፤ ከመዘናጋት ፤ ከውርደትና ከመናጢነት በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ከክህደት ፤ ከማፈንገጥ ፤ ከጥመት ከይስሙልኝ እና ከይፍልኝ በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ፡- መስማት ከመላን ፤ ከዲዳነት ፤ ከቁምጥናና ከመጥፎ በሽታዎች በአንተ እጠበቃለሁ።

አላህ ሆይ ለነፍሴ እንተን ፍራቻ ስጣት አጥራትም እንተ የተሻልክ አጥሪ ነህ ፤ እንተ የነፍሴ የበላይዋ እና ጌታዋ ነህ ። አላህ ሆይ ፡- ከማይጠቅም ዕውቀት ፤ እንተን ከማይፈራ ልቦና ፤ ከማትጠግብ ነፍስ ፤ ተቀባይነት ከሌለው ዱዓ በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ከሠራሁት መጥፎም ሆነ ካልሰራሁት መጥፎ በአንተ እጠበቃለሁ ፤ አላህ ሆይ ፡- ፀጋህ እንዳይርቀኝ ፤ ጤናዬ እንዳይቀየር ፤ ከድንገተኛ ብቀላህ ፤ ከሁሉም ቅጣትህ በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ከእልቂት ፤ ከማሸቆልቆል ፤ ከመጥለቅለቅ ፤ ከቃጠሉና ከእርጅና በአንተ እጠበቃለሁ ።

- ጌታዬ ሆይ ፡- ሞት ሲመጣበኝ ሽይጣን እንዳይጠጋኝ በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ተነድፎ ከመሞት በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ከማይለቅ ስንብግብነት በአንተ እጠበቃለሁ።

የተመረጡ ዱዓዎች

አላህ ሆይ

ከመጥፎ በጣይ ፣ ሥራ ፣ ፍላጎትና በሽታ በአንተ እጠበቃለሁ ፣ ጌታዬ ሆይ በዕዳ ጫና ከእስጨናቱ ወንድ ፣ በጠላት ከመዋረድ በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ

ዓይኖቼን አብጅልኝ ለጉዳዬ ሁሉ መከታዬ ነውና ፣ ዱንያዬን አብጅልኝ መኖርያዬ ነውና ፣ አኼራዬን አብጅልኝ መመልሻዬ ነውና ፣ የሕይወት ዘመኔ መልካሙን ሁሉ የሚጨምር አድርገው ሞቲን ከሁሉም ሽር የሚያሳርፈኝ አድርገው ፣ ጌታዬ ሆይ እርዳኝ ተቃዋሚዬን እንዳትረዳ ፣ ደግፈኝ ተቃዋሚዬን እንዳትደግፍ ። ጌታዬ ምራኝ ስትመራኝም ዝር አድርግልኝ ።

አላህ ሆይ

አንተን የሚያስታውስ ፣ አንተን የሚያመሰግን ፣ ትዕዛዝዎን የሚቀበል ዘወትር ለአንተ የሚታዘዝ ፣ ሁሉ ወደ አንተ ተመላሽ ፣ አድርገኝ ። ጌታዬ ፡- ተውበቱን ተቀበል ህጢያቱን አጠብልኝ ፣ ልመናዬን ተቀበል ፣ ሞቢዬን (መመርያዬን) አፅናልኝ ፣ ልቦናዬን አቅናልኝ ፣ አንደበቱን አስተካክለው ፣ በልቤ ያለውን ቀናዳጅነት አስወግድልኝ ።

አላህ ሆይ

በእቋሜ እንድወና ፣ በትዕዛዝህ ላይ ቆራጥ እንድሆን እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ፡- በሰጠሽኝ ዐጋ እንዳመሰግን ፣ ላንተ መዝብትን እንዳሳምር እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ፡- ሰላማዊ ልቦና ፣ እውነተኛ አንደበት ፣ እጠይቅሃለሁ ፣ ጌታዬ ሆይ አንተ ከምታውቀው ጥሩ ነገር እጠይቅሃለሁ ፣ ሽርነቱን ከምታውቀው ነገር በአንተ እጠበቃለሁ ፣ አንተ በምታውቀው ሁሉ ምህረት እጠይቅሃለሁ አንተ የተሰጠረን አዋቂ ነህና።

አላህ ሆይ

መንገዴን አሳውቀኝ ፣ ከነፍሴ ሽር ጠብቀኝ ፣ አላህ ሆይ ፡- መልካም ሥራ እንድሰራ መጥፎን ሥራ እንድተው ድሆችን እንድጠድ ፣ እንድትምረኝና እንድታዝንልኝ እጠይቅሃለሁ ፣ ጌታዬ ሆይ ፡- ባሮችህን ለመፈተን ስትፈልግ ከሚፈተኑት አታድርገኝ ወደ አንተም ውሰደኝ ።

አላህ ሆይ

ውዴታህን ፣ አንተን የሚወዱትን ውዴታ ፣ ወደ አንተ ውዴታ የሚያቃርቡ ሥራዎችን እጠይቅሃለሁ ፣ አላህ ሆይ ፡- የተሻለውን ጥያቄ ፣ የተሻለውን ፣ ዱዓ ፣ የተሻለውን ውጤት ፣ የተሻለውን ምንጃ ፣ እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ፡- በኢማኔ ፅኑ አድርገኝ ሚዛኔን አክብደው ፣ አማኝነቱን አረጋግጥልኝ ፣ ደረጃዬን ክፍ አድርገው ፣ ሰላቴንና ኢባዳዬን ተቀበለው ፣ ስህተቱን ማረኝ ። ጌታዬ ፡- ክፍ ያለውን የጀነት ደረጃ እጠይቅሃለሁ ።

ደጋ ማሸት ዲባዳ ነው

አላህ ሆይ መከፈቻውም ማጠቃለያውም ሁለመናው ያማረውን መጀመርያውም መጨረሻውም ውጪም ውስጡም ያማረውን ከፍ ያለውን የጀነት ደረጃ እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ አንተን ማወደሌን ከፍ እንድታደርገው ፣ ወንጀሌን እንድታራግፍልኝ ፣ ልቤን እንድታጠራልኝ ፣ ነውሬ (አውራጭ) እንዲጠበቅ ፣ ወንጀሌን እንድትምረኝ እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ መስማያዬን ፣ የማይበትን ፣ ፀባዬን ፣ ቤተሰቤን ሕይወቴን ፣ ሥራዬን እንድትባርክልኝና መልካም ሥራዬን እንድትቀበልኝ እጠይቅሃለሁ ። ከፍ ያለውን የጀነት ደረጃ እጠይቅሃለሁ ። አላህ ሆይ ፡- ከአስጨናቂ ፈተና ፣ ከዘተጠ ጥመት ፣ ከመጥፎ ውሳኔዎች ፣ በጠላት ከመዋረድ በአንተ እጠበቃለሁ ። አላህ ሆይ ፡- አንተ ልብን ገለባባዊ የሆነክ ጌታ ልቤን በሃይማኖትህ የፀና አድርገው ። አላህ ሆይ ፡- አንተ ልብን የምትመራ ጌታ ልባችንን በትዕዛዝህ ላይ ምራት ።

አላህ ሆይ ጨምርልን እንጂ አንዳትቀንሰብን ፣ ለግሰን እንጂ ፣ አትንላን ፣ ሥጠን እንጂ እንዳትከልክልን ፣ ምረጠን እንጂ አትምረጥብን ።

አላህ ሆይ ጉዳያችን በጠቅላላ በመጨረሻው ያማረ አድርገው ከዱንያ ውርደት ከአኼራ ትጣት አርቀን ።

አላህ ሆይ በእኛ እና አንተን በማመፅ መከከል የሚጋርደውን ፍራቻህን ለግሰን ፣ ጀነት የሚያደርሰንን አንተን መታዘዝ ስጠን ፣ በዱንያ የሚገጥመንን ችግር የምናቀልበትን ጥርጥር የሌለውን እምነት ስጠን ፣ በሕይወት እስካለን በምንሰማጠት በምናይበትና በጉልበታችን አጠቃቅመን ይህንኑ ለወራሾቻችን አድርገው ፣ ብቀላችንን በበደሉን ላይ ብቻ አድርገው ፣ በጠላቶቻችን ላይ ድል አቀናጅን ፣ ዱንያን ትልቁ ጭንቃችንና የዕውቀታችን መጨረሻ አቃድርገው ፣ የሚገጥመንን አደጋ በዲናችን ላይ አቃድርገው ፣ በወንጀላችን ሰበብ አንተን የማይፈሩ ለኛ የማያዘጉትን አትሹምብን።

የተመረጠው ዲሳይን

አላህ ሆይ ወደ እገዥነትህ የሚያቀርብ ሥራ ፣ ቅርብ ምህረትህን ፣ ከበኝ ነገር ሁሉ መጠቀምን ፣ ከወንጀል ሁሉ መራቅን ፣ በጀነት ማሸነፍን ፣ ከእሳት መጠበቅን ፣ እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ ወንጀላችንን ሳትምረን ፣ ነጠራችንን ሳትሸፍንልን ፣ ክፍንቃችን ሳትገላግለን ፣ ብድራችንን ሳትከፍለው ፣ በዱንያም ሆነ በእጅራ አንተ የምትወደውና ለኛ የሚጠቅመንን ጉዳያችንን ሳታሳክው እንዳትተወን ፣ አንተ የአባዮች አባዩ ነህና ።

አላህ ሆይ ከአንተ በሆነ እገዥነትህ ልቤን እንድትመራው ፣ ጉዳዬን እንድታመናከርልኝ ፣ የግዝነጅትን እንድትሰበሰብልኝ ፣ የራቀኝን እንድትጠብቅልኝ ፣ የፊትሰፊቴን ከፍ እንድታደርግልኝ ፣ ፊቴን እንድታራክልኝ ፣ ሥራዬን እንድታጠራልኝ ፣ መኻገዴን እንድታመላክተኝ ፣ የሚመዘብኝን ፈተና እንድትመልሰው ፣ ከሁሉም ሽር እንድትጠብቁኝ እጠይቅሃለሁ።

አላህ ሆይ የፍርዱን ቀን ማሸነፍ ፣ በተድላ መኖር ፣ የሸሂዶችን ደረጃ ፣ ከብባዮች መቆራኘት ፣ ጠላትን ድል መነሳት እጠይቅሃለሁ ።
— አላህ ሆይ ፡ በእማኔ ላይ ጤና ፣ በመልካም ፀባይ ላይ አማን ፣ ድል የሚያስከትል ስኬት ፣ ከአንተ የሆነ እገዥነት ፣ ከአንተ የሆነ ሰላም ፣ ምህረትና ጥቅምትህን እጠይቅሃለሁ።

አላህ ሆይ ጤናና ምህረትህን ፣ ያማረ ፀባይና በፈረደከው ጠዶ መቀበልን እጠይቅሃለሁ ፣ አላህ ሆይ ከነፍሴ ሽር ፣ በጥጥርህ ሥር ባሉ ተንቀሳቃሾች ሽር ሁሉ በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ በጥጥራዬ መንገድ ላይ ነው

አላህ ሆይ ንግግሪን ትሰማለህ ፣ ያለሁበትን ታያለህ ፣ ሚስጥራንም ገዢንም ታውቀዋለህ ፣ ከጉዳዬ ካንተ የሚደበቅ ቅንጣት ታክል የለም ፣ እኔ አላባዩ ፈላጊ ፣ ተረጿና ተጠጊህ ፣ ወንጀልኛና ፈሪህ ፣ ሁሌ ወንጀሉን የሚያምን ነኝ ። ጌታዬ የምስኪን አለማመን እለምንሃለሁ ፣ የወንጀልኛ የተዋረደ በጣም የፈራን የተጎዳ ሰው አለማመን እለምንሃለሁ ፣ አንገቴን አቀርቅሮ ሰውነቴን አዋርዶ ባፍንጫው የተደፋ ሰው ልመና እለምንሃለሁ።

ዱዓ ማለት ዲባዳ ነው

የተሰፋሪ ዱዓ

بِسْمِ اللَّهِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ

سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِكْرَاهًا لَمُعْطِيُونَ ﴿١٤﴾
 الحمد لله ، الحمد لله ، الحمد لله ، الله أكبر ، الله أكبر ، الله أكبر ،
 سبحانك اللهم إني ظلمت نفسي فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت

የመንገደኛ ዱዓ

الله أكبر ، الله أكبر ، الله أكبر

سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِكْرَاهًا لَسُقِيُونَ ﴿١٤﴾
 اللهم إنا نسألك في سفرنا هذا البر والتقوى ، ومن العمل
 ما ترضى اللهم هون علينا سفرنا هذا واطوئنا بعده ، اللهم
 أنت الصاحب في السفر والخليفة في الأهل ، اللهم إني أعوذ
 بك من وعاء السفر وكآبة المنظر وسوء المنقلب في المال والأهل
 وإذا رجع قالهن وزاد فيهن: **أبيون ، تائبون ، عابدون ، لربنا حامدون**

ፋክክል የማኒና ሐይረል አስወድ መካከል የሚደረግ ዱዓ

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾

ስፋና መርዋ ኮረብታዎች ላይ ተቁም የሚደረግ ዱዓ

لَمَّا دَنَا **﴿٢٠٠﴾** مِنَ الصَّفَا قَرَأَ ﴿٢٠١﴾ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ

أبدأ بما بدأ به الله .. فبدأ بالصفا ..

فصعد عليه حتى رأى البيت فاستقبل القبلة، فوجد الله وكبره وقال
 لا إله إلا الله وحده لا شريك له ، له الملك وله الحمد وهو على
 كل شيء قدير ، لا إله إلا الله وحده ، أنجز وعده ، ونصر عبده
 وهزم الأحزاب وحده

ثم دعا بين ذلك . قال مثل هذا ثلاث مرات وفعل على المروة
 كما فعل على الصفا .

የተከበራችሁ ሐጃጆች

አንተ ከሩቅና ከስምጥ ሸለቆ እቋርጠህ የመጣህ ሐጅ ሆይ

ይህ ሐጅ የተሟላ እንዲሆን ትልቅ ምንዳ እንድታገኝበት ወንጀልህ እንዲማር ጥፋትህ እንዲሰረዝ ደረጃህ ከፍ እንዲል አላህ በኪታቡ ባዘዘውና ነብዩ መሐመድ (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በሱናቸው ባመላኩቱት መሠረት በተሟላ መልኩ መከናወን አለበት። ሐጃም የተጠበቀ እንዲሆን ከተከለከሉ ነገሮች ፣ ከማፈንገጥ ፣ ከጭቅጭቅና ከሁሉም ወንጀል መራቅ ያስፈልጋል ።

ምንዳው ጀነት የሆነው ሐጅል መብሩር ለማግኘት የሐጅ ደንብና ግዴታው ተጠብቆ ከሁሉም ወንጀል ነፃ ሆኖ ወደ መልካምና ጥሩ ሥራ የሚገፋፋ መሆን አለበት ።

ዓለሞች እንደሚሉት ሐጅል መብሩር ማለት በሐጅ ወቅት አላህ ወንጀል ያደረጋቸውን ነገሮች ሁሉ የተከለከለ ማለት ነው ይላሉ ።

ስለዚህ እኛ ለዚህች ለማኝ ሕይወትህ የምንመኝልህ በሃያሉ አላህ ቁርአን ተመርተህ በመልክተኛው መስጠፋ (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሱና ተዳኝተህ አጠገብህ ላጥለቀለቁህ መስለሞች ምሳሌ በመሆን ከሐጃጆች ጋር ያለህ አቀራረብ ፍፁም ወንድማዊ መሆን አለበት።

በመጨረሻም በአላህ ፈቃድ ሐጅህም የተዋጣለት (መብሩር) ድካምህም የሚያስመሰግንህ (መሽኩር) እንዲሆን ወደ ቤተሰቦችህም እናትህ እንደወለደችህ ቀን ንፁህ ሆነህ ወንጀልህ ተምሮ እንድትመለስ እንመኛለን።

ሐጅ እድርገህ ወደ ሃገርህ ስትመለስ ነፍስህ አላህ ወደጠላው ወንጀል በጠራችህ ቁጥር የሚከተሉትን አስታውስ ፡-

- በካዕባ ዙርያ ስትጠውፍና ሰፋ መርዋ ስትመላለስ አስታውስ
 - ዓረፋ በቆምክበት ቀን ከአላህ እገነትና ምህረት እየተመኘህ ያደረግከውን ዱዓ አስታውስ።
- ምናልባት እነዚህ ትውስታዎች ወንጀል ከመስራትና በአላህ ላይ ከማመፅ ይከለክሉህ ይሆናል ።

ሁሉንም መወሰን ለሚችለው አላህ የሁሉንም ሐጅ መብሩር ወሰዕዩን መሽኩር እንዲያደርገው እንለምነዋለን።

ማውጫ

1	የጉዞ ሥነ/ሥርዓት	8
2	ኢሕራም	10
3	የኢሕራም ክልሎች	12
4	በኢሕራም ወቅት የሚከሰቱ ነገሮች	14
5	የሐጅና ዑምራ ማብራሪያ	17
6	የዑምራ አደራረግ	19
7	የሐጅ አፈፃፀም	27
8	የዙልሐጂ ስምንተኛው ቀን	28
9	የዙልሐጂ ዘጠነኛው ቀን	30
10	ሙዝደሊፋ	32
11	ዙልሐጂ አሥረኛው ቀን	34
12	ጠዋፈል አፋዳ	36
13	አያመል ተሽሪቅ	37
14	ጠዋፈል ወዳዕ	39
15	የሐጅ መሠረቶችና ግዴታዎች	40
16	ሴቶችን የሚመለከት ደንብ	41
17	የነብዩን (ሰ.ዓ.ወ) መስጊድ ዚያራ	47
18	አስፈላጊ ጥያቄና መልስ	53
19	ዱዓ	67

